

FREAK

roman av Staffan Beckman

© Staffan Beckman 2013

Boken kan beställas från: *books-on-demand*

tel: 0498-21 33 60

fax: 0498-21 33 29

www.books-on-demand.com

Innehåll

Recension: Självlysande skapelseakt i <i>Freak</i>	1
Freak.....	2

Recension: Självlysande skapelseakt i *Freak*

Recensionen publicerad i *Proletären* 51/52 2013

I *Freak* skriver Palestina-skildraren Staffan Beckman utan krav på kronologi eller episkt berättande.

I ett samhälle där verkligheten återskapas som skådespel iscensätter vi oss själva i den stora dramaturgin, fångade i våra roller där frågan om frivilligt suddas ut av det totalt påtvingade som genom att vara en asyl för samvetet frigör oss.

Suggestionen i rollfiktionen blir ett oemotståndligt begär, ett rus. I moderniteten där skenet döljer verkligheten och ersätter den var det nödvändigt att det var barndomens fotografi av nazismens brott som tillsammans med rapporterna om bestialiska brott mot palestinier i Sabra och Shatila manade fram en imaginär dekonstruktion av det bortträngda och fick Staffan Beckmans alter ego Alice att flyta ihop med hans politiska medvetande och flytta från det undermedvetna för att integreras med Staffan i överjaget.

Som i en skapelseakt närmar sig Staffan Beckman genus och frågor kring kön i ett samhälle som ser mannen som subjekt till skillnad från kvinnan som inte existerar annat än i den andres — mannens — blick; en värdelös osedd men sedd och därmed bedömd.

Ingen beskriver betraktad och betraktaren som Staffan Beckman. Voyeurens begär är kluvet. Objektet för blickarna är fascinerande och på samma gång eftersom annorlunda frånstötande, till och med äcklig och samtidigt som han vill titta bort vill han se mer, kanske gripa tag, kanske rädda men kan inte eftersom hans roll är betraktarens. Samtidigt som blicken har makt att skapa är den också hjälplös.

Staffan Beckman var först i Sverige att beskriva Israel/Palestinakonflikten; få har rest så mycket i Mellanöstern som han och i texten släpps minnen lösa utan tvång på kronologi eller episkt berättande. Snarare byggs romanen med fragment och tillsammans med Beckmans två senaste romaner; *Det talande djuret* och *Habers testamente** bildas en serie fristående böcker där ”Freak” som är den senaste är en juvel som självlyser bland romaner.

Britta Leman

* Finns också på marxistarkivet: [Habers testamente](#) - Red

Freak

I

Plötsligt, på en tidningssida, en bild av extrem nakenhet - men inte som Auschwitz eller Treblinka, inte som Sabra, Chatila eller Deir Yassin. En annan verklighet men lika naken.

En liten statyett, 14,5 cm hög, på en utställning av sydkoreansk konst; "Man with two pigs" av Lee Dong Wook. En närmast flådd, flammigt grisskär varelse med rakat huvud står som i givakt, eller i frågande tillbedjan, och i de tunna, nedtyngda armarna hänger två slaktade, stympade griskultingar med nosen upp; trots sina avhuggna svansar och ben, trots sin ett steg rödare grisskärhet påminner de om två hundar som står och tigger kärlek vid husses-mattes ben.

Varför den inte heter "Woman with two pigs" - eller "girl" eller åtminstone "young woman" - anar jag inte, varelsen har i alla fall springa mellan benen och små bröst med extra skära bröstvårtor och det rakade huvudet, utan vare sej ögonfransar eller ögonbryn, måste vara ett flick- eller kvinnohuvud, hela hennes nakenhet är en flickas eller kvinnas utsatta, av någon annan blottade nakenhet; det är som att hon står där med de enligt order slaktade grisarna och just har fattat att det strax är hennes tur.

Jag var tvungen att bege mej till galleriet, fyra långa stentrappor upp i en gammal industribyggnad på Kungstensgatan. Kärkrampen rev i mitt bröst och mina armar eller kanske var det behån som satt för hårt. Galleristen, om det var hon, såg på mej som om jag var något katten släpat in.

Jag måste alltid ha mjuk jumper eller urringad blus, snäv kjol. Fyllig medelålders barm, rund mage och stjärt. Det blonda håret i hästsvans eller slinga över kinden, mascara, silverblå kajal, halsband. Jag har vackra, välsittande jackor men är som de kvinnor eller nyväckta flickor som knappt kan hålla sej tills vårsolen låter dem bada i blickar. Jag inbjuder alla och i helg- och semestervimlet på Götgatan blir allt bara ögon, leenden och flin, barn som stirrar storögt och pekar, turister som skyndar sej att fånga mej i sina digitalkameror - och jag berusas, hetsas och förfäras.

Och de dyker upp överallt, när som helst, i vimlet eller i kön till bankomaten, vid charkdisken på Coop eller när jag sitter på en bänk i solen. Mitt på blanka dagen när jag gått över Medborgarplatsen och är på hemväg uppför Repslagargatan uppenbarar sej en som kanske är pakistanier eller indier bredvid mej och ler flörtigt och gulligt. "Vad vacker du är!", säger han och gör en gest som om han vill smeka mej över stjärten och jag ler lyckligt och tacksamt tillbaka och svarar "Visst är jag!". Han är mörklockig och mjuk i kinderna, säkert tjugo år yngre än jag, och han följer mej runt hörnet på Högbergsgatan och frågar om han får bjuda på öl eller kaffe någonstans och jag hänförs av hans blickar men måste göra honom besviken och säga att jag "tyvärr" tänder på kvinnor och inte på män. Framför huset där jag bor gör han ändå ett sista försök och undrar om han inte kan få följa med upp och jag rör kvinnligt omtänksamt vid hans arm och svarar "Det går nog inte" och får nästan skuldkänslor när jag ser honom stå där hjälplös och ensam på trottoaren då jag stänger porten.

Men de flesta står där bara plötsligt bredvid eller framför mej och säger inte mer än "Hej!" och jag försöker visa min tacksamhet samtidigt som jag skakar lite på huvudet och vänder mej bort - och de försvinner lika omärkligt som de dök upp.

Sent har jag insett att på samma eller liknande sätt har det egentligen alltid varit... att detta för mej själv tidigare osynliga varit skälet till att jag emellanåt blivit hembjuden till - eller "utbjuden" av - kolleger eller nästan obekanta personer... att det till och med kan ha bidragit till att jag fick det eller det jobbet - och också kan förklara varför somliga inledda vänskaper slutat

så tvärt... Det är som om jag "bara", under konvulsioner av skam och vällust, till sist gett form och namn åt något/någon i mej som funnits där hela tiden.

Men jag vet att jag måste vara försiktig. Såväl mina döttrar som min älskade Annabelle har varnat mej. Det är som att gå omkring naken - flådd...

”Arbus, Diana, 1923-71, amerikansk fotograf som väckt stor internationell uppmärksamhet, särskilt efter sitt självmord. Efter en tid som modetfotograf koncentrerade hon sig på att porträttera udda existenser i samhällets periferi; dvärgar, transvestiter, cirkus- och nattklubbsartister. Även ”vanliga” människor avbildades, ofta feta, utklädda, nakna eller halvnakna i bisarra hemmiljöer. Man kan se hennes porträttsvit som en avslöjande skildring av det amerikanska samhället utan glans och polityr.”

Jag slog upp henne sedan jag träffat på följande meningar om henne i en roman av Leif G W Persson: ”Hon var fantastisk. Denna rara lilla flicka från Upper West Side som gav sig in på de mest skrämmande bakgatorna i New York och tog bilder av transvestiter och dvärgar och gud vet allt”.

Så fantastisk, alltså, att hon tog livet av sej... Inte fan handlar det om ”avslöjande skildringar av det amerikanska samhället” - utan om själva *livet* !

Det finns dagar då jag kommer hem fullständigt ihålig av alla blickar.

”The poor boy”, var servitörernas ständigt upprepade fras om sonen till ägaren av hotell Lawrence i Jerusalem. Tonfallet och leendet skulle föreställa medömkan men blottade äckel och genans. Sonen var i trettioårsåldern (jag minns framför allt att han var född 14 augusti som jag) och en fulländad transa, det vill säga det märktes bara nätt och jämt, kanske bara när han själv ville det, att han var man. Vacker, mörklockig, alltid (när jag såg honom) i ”västerländska” kvinnokläder och starkt sminkad. Jag bodde där på Shara Salah ed-Din några veckor hösten 1986 (efter ännu ett uppbrott från en vacker kvinna) och brukade själv ”klä mej mjukt” på hotellrummet när jag, som jag upplevde det, behövde tröst efter dagens politiska utfärder.

En och en halv transvestit i det ockuperade östra Jerusalem - på gatan som fått sitt namn efter Saladin som besegrade korsfararna, på hotellet som uppkallats efter Lawrence of Arabia. En och en halv transvestit födda den 14 augusti i Lejonets tecken. 1986 är i skrivande stund tjugosex år sedan, fyra år tidigare hade jag ”uppfunnit” min kvinnoutstyrsel i den djupaste förtvivlan över de israelisk-libanesiska pogromerna i de palestinska flyktinglägren Sabra och Chatila - ingen visste ännu om mitt smusslande; jag hade förvandlat min förtvivlan till självförnedring och skam.

”Transvestiter och dvärgar och gud vet allt.” Vid ankomsten till Israel hade jag (som man) som alltid, med stolthet, blivit hopbuntad med andra ”udda existenser”, palestinier som gjorts till främlingar i sitt eget land, och studerats naken av säkerhetspoliser. Och nu sonen. Efter att ha sett eller skymtat honom-henne var och varannan dag under dessa veckor - naturligtvis i en uppdämd bävan inför det vi uppenbarligen hade gemensamt - tog jag till slut mod till mej. Det var sista kvällen innan jag skulle fortsätta till Tel Aviv och dagen hade redan varit en av de mest omtumlande. På Ben Yehuda hade jag för första gången träffat Cordelia i verkligheten - och tvärsöver de djupa skiljaktigheterna mellan oss föll vi praktiskt taget i varandras armar - och i flyktinglägret Deheisheh (med sitt ståltrådsstängsel och sina bevakade utgångar) hade jag haft långa samtal med kamrater från Folkfronten för Palestinas Befrielse, PFLP. - Hon satt i hotellreceptionen när jag kom tillbaka vid tjugotretiden, alla utom vi tycktes sova, gatorna utanför låg öde. Jag fick min nyckel och hade gått halvvägs uppför trappan då jag bestämde mej för att jag måste våga - att detta var ”min chans”...

Efteråt tror jag att hon följt mej med blicken och anade vad som skulle komma - att hon i själva verket måste ha märkt ”någonting” hos mej från första stund - och det roade henne säkert när jag försökte gömma mej genom att dra den patetiska valsen ”Jag har en nära vän som...”. Plötsligt satt vi i alla fall där mittemot varandra i en soffgrupp intill receptionen och hon hade sträckt fram sin hand med de rödmålade naglarna och bjudit på en cigarett och satt sej tillrätta med sitt ena välformade, strumpbeklädda kvinnoben över det andra och vickade med den likaledes röda, högklackade skon - och jag berättade om ”min vän” vad jag dittills knappast ens formulerat för mej själv att ”han” under en kris i sitt författarskap fyra år tidigare kommit på att skapa sej ett slags rus eller ”suggestionstillstånd” genom att klä ut sej till kvinna... ett tillstånd av skambelagd, upphetsad självförnedring som isolerade honom från omvärlden och befruktade skrivandet... bara det att han sedan dess inte kunnat avstå från det utan oavsett om han skrev eller inte tillbringade varje ögonblick av ensamhet i denna utstyrsel och var så beroende att han drabbats av den mest fruktansvärda ångest den enda gång han försökt sluta...

Tyvärr (i detta sammanhang) var detta inte den sortens resa där det är lämpligt att skriva dagbok - eller överhuvudtaget göra anteckningar. För de artiklar eller rapporter jag skrev när jag kom hem fick jag lita till mitt goda minne; men nu är det rätt länge sedan. Det jag tydligast kommer ihåg är den märkliga, befriande känslan av samband och närhet mellan oss trots att det var ljusår mellan våra liv och vårt tänkande. Jag kan se hennes kvinnoansikte framför mej och hur hon såg på mej med en överseende ömhet nästan som om jag var ett barn - särskilt sedan jag lämnat ”min vän” därhän och börjat säga ”jag”. Det var som att hon också blev lycklig och förvandlades från ”utmanande” till ”moderlig” - och hon rörde sej ”tyngre”, tryggare när hon

t.ex. reste sej och gjorde kaffe åt oss.

Då jag berättat färdigt frågade hon stillsamt om jag trodde att det var en slump att det var just kvinna jag gjort mej till och jag svarade att det trodde jag förstås inte. Jag tillade, förklarande, att den kris jag befunnit mej i delvis var en skilsmässokris och att det antagligen var ett sätt att ersätta den närhet och trygghet jag haft med min fru - men då såg hon allvarligt, nästan strängt på mej och sa att hon var övertygad om att det var mycket viktigare än så, att det handlade om något jag burit med mej ända sedan jag föddes, något som bestämts av himlakropparnas ställning just i min födelsestund... det där med skilsmässan och eventuellt andra, skenbara, orsaker var bara det förutbestämda sammanhanget i vilket kvinnan i mej skulle träda fram...

Jag hade kanske inte lagt just detta sistnämnda på minnet om hon inte en stund senare blivit fullkomligt salig när hon fått klart för sej att vi hade samma födelsedatum och började tala om Mars och Venus och "hus" och "ascendenter" och gud vet allt. .. och jag måste medge att jag inte var alldeles opåverkad.

Men ibland undrar jag över min naivitet - eller vad det är. En gång, hösten 1966, när jag var den ende västerländske journalisten i inbördeskriget Jemen (där alla kvinnor då gick i svarta slöjor med bara en tunn springa för ögonen) blev jag på en bakgata i Sana'a invinkad till en dam som placerade mej bland mjuka kuddar och bjöd på te - och det tog säkert ett kvartssekel innan jag begrep vad hon tänkt sej. - Och nu, i Jerusalem 1986, på förmiddagen innan jag skulle ta bussen till Tel Aviv, blev jag inbjuden på kaffe till den skönlockige transvestiten som ville visa mej sina (vilda, erotiska) målningar - och först idag, när jag skriver detta, kan jag se på hennes rörelser och höra på hennes tonfall att också hon föreställt sej någonting mer.

Hon (jag önskar verkligen att jag kom ihåg hennes namn) nämnde bland annat att hon, fastän palestiniern, ofta brukade åka till Tel Aviv för att träffa likasinnade; det fanns inte samma kultur i Jerusalem. Hon skärrade mej en del då hon med bestämdhet slog fast att alla transor är bögar (och ändå, och trots målningarna, förstod jag ingenting nästa dag). Kanske tog (tar) hon ibland in på samma lilla hotell på en bakgata mellan (Tel Avivs) Ben Yehuda och Hayarkom där jag hamnade (hade råd att bo). Där fanns prostituerade av alla kön och en och annan udda existens som jag.

Aprilmorgon, lite kyligare än jag tänkt mej, med kaffe och en croissant på en bänk på Maria-torget, detta torg som i själva verket är en ljuvlig park med höga träd, en byst av Swedenborg och fontän med drakar som snart ska börja spruta sitt livgivande eldvatten; rabatterna är svartbruna av färsk mull. Alla andra bänkar står tomma, solen har just nått de svarta trädkronorna, bruset från bilarna och bussarna på Hornsgatan hörs bara om jag vill, jag tänker i stället på min gamla granne fröken T., nu en zombie på äldrevården på Timmermansgatan, som på den tiden parken hade bersåer att gömma sej i brukade gå hit varje morgon och mata duvorna. Bersåerna försvann för att de också tjänade som gömställen för besvärligare personer och då slutade hon gå ut, slutade hålla sej ren - nu sitter jag där, äldre än hon var då, som (ännu) väldoftande, prydlig dam. Mitt enda sällskap är drakarna och den galne hr Swedenborg tills jag plötsligt tycker mej se en like, en lång, mager man i kvinnogestalt, som med en likadan kaffemugg som min närmar sej och slår sej ner på bänken bredvid. Jag behåller mitt första intryck fastän jag strax sett att det är en ”riktig” kvinna, och hon väcker min ömhet: med sina stilethöga klackar är hon minst lika lång som jag, hennes ben under den knäkorta kjolen är vackra men alldeles för tunna, både hon och hennes klädsel är alldeles för tunna för den tidiga morgonen, den blonda frisyren är på väg att lösas upp - och att döma av de tusen eller myriader rynkorna i ansiktet är hon säkert sextiofem år eller mer. Vi byter några blickar och leenden, hon smuttar på kaffet men använder muggen främst till att värma sina händer, och när jag frågar om jag får flytta över till hennes bänk blir hon glad. Inte med en blick, inte med en enda kommentar eller fråga visar hon att hon ser eller tycker det är något speciellt med mej.

När vi skils åt efter någon halvtimme står jag och ser efter henne - och framme vid Hornsgatan vänder hon sej om och vinkar lite skyggt. Vi vet inget annat om varandra än att jag känner hennes bottenlösa ensamhet.

Vilken dröm att få bli sedd och beskriven så här:

”Jag synade och granskade henne, förefaller det mej, som om hon var en yppig slavinna utsatt till försäljning. Om hon i en tidigare tillvaro, innan hon belagts med silverbojor och blivit gödd, hade utvecklat anlag för annat än ömhet och kärleksfullhet hade det alldeles upphört att ha betydelse. Var hon inte just en sådan på en gång trivial och unik, obegriplig och aptitligt dekorerad varelse som jag sökt hela mitt liv? Log hon inte emot mej som om hon genast genomskådade mej? Visste jag inte från första ögonblicket att hon kunde vara min Sheherazade, min drottning som jag aldrig skulle kunna döda? Hetsades inte mina mansögon av denna kvinnlighet som tycktes fullkomligt fången i sej själv?”

Den antydd, i själva verket medvetet framhävd konturen var perfekt. Jag behövde bara försäkra mej om tyngden, konsistensen - mognaden. Jag bjöd upp och i dansen lät jag mina fingertoppar treva över hennes rygg och midja, kring hennes skuldror och armar, och jag drog henne intill mej för att känna att barmen, magen och låren var så förföriskt mjuka och fasta som jag drömt dem. Det var de. I doften av Shalimar kände jag igen henne sedan årtusenden. Utan att ana det var hon på väg att bli den hon alltid längtat att vara, den kvinna hon alltid dolt och ändå så länge smyckat sej till, på en gång ingen och alla, bekräftad i det som alltid varit hennes bestämmelse. Jag var beredd att bjuda det högsta pris jag någonsin betalat för en kvinna.”

Och jag har skrivit: ”Om det fanns reinkarnation kan jag inte tänka mej en större lycka än att återfödas som dej, eller till en kvinna som du. Jag skulle vallfärda genom hela Asien, jag skulle gå barfota, tiggande, svältande med bara ett skynke kring kroppen, jag skulle släpa mej fram från by till by, genom djungler, öknar och träskmarker, för att hitta den vise man som kunde tala om för mej genom vilka offer jag kunde uppnå detta mål. Jag skulle vara beredd till varje slag av späkning, att resten av mitt liv sitta under ett bunyanträd eller stå till halsen i Ganges gyttja, att aldrig göra någonting mer än att försöka glömma mej själv eller be till gudarna eller hjälpa de spetälska tills mitt ansikte och mina händer och fötter faller bort...”

Det lilla födelsemärket, mouchen, på ditt högra bröst! När du ligger på rygg och jag kupar mina händer och för samman bröstet så att de reser sej som de sandgula ökentemplen i Dasht-e Kavir... där har du inte varit, men nu vet du. För mej är de tempel, för invånarna i öknen är de kanske brunnar eller tegelugnar. Där såg jag också de vita spenarna hos dräktiga getter. Djuren trippade men spenarna gungade tungt. Åren som gjort din kropp ännu vackrare; det finns ögonblick när jag tror att ingenting är så viktigt för mej som din hud. Jag kan fortfarande minnas glädjen då mina fingrar första gången grep om dina armar, eller då mina läppar sänkte sej ner i den lilla grunda gropen vid ditt nyckelben. Mjukheten i din hud som var sådan jag drömt den sedan jag för så länge sen såg getspenarna och ökentemplen - och för varje år som går är det som om denna mjukhet i sin upplösning blir alltmer lockande; glädjen den ger mej allt djupare, allt vildare, alltmer bestämmande för mitt liv. Jag har viskat det i dina hårslingor: jag älskar ditt långsamma döende ...”

Vad är män annat än förställning?!

Kalla mej Alice, jag gör det. Jag har gjort vad jag kunnat av mitt mansnamn, det blev dags att ta ytterligare ett steg för att utmana hycklarna - eller mej själv.

En ”kollega”, filosofen och poeten Lars Gustafsson, har skrivit:

”Stjärnorna över den lilla västafrikanska staden. Det röda diset borta som var solnedgången. Stegen i den mjuka natten. De väntande i långa vita skjortor vid busshållplatsens nakna lampa. Ja. Denna planet är bebodd.”

Och:

”Bar, downtown Memphis, söndagskväll med regn som slår mot rutorna. Vadhallarna sitter bakom sina ölflaskor, de unga hårda negrerna i de blå tröjorna skämtar med den lilla dansande barflickan, mycket svart, i en blå klänning, blå som en blues från Memphis. Hon dansar mellan borden i regnet, snabb, skrattande, hemlighetsfull. En av de snabba partiklarna i kärnan.”

Planeten Jorden är bebodd. Den dansande flickan är en partikel. Herr Gustafsson själv står utanför, iakttagande, icke delaktig. Hans egen existens har ingen relevans för frågan om Jorden är bebodd. Inför hans iakttagande, kalla öga är övriga människor partiklar, själv står han subliment avskild och tittar i mikroskopet.

På ett stadium lät han till och med omvända sej till jude och for till Israel där han tog sej för att besöka fängelset i Ramleh och titta på de palestinska fångarna som ”gick runt runt innanför taggtråd, tre och tre” - och när deras blickar mötte hans upplevde han det som ”ett ögonblick av sanning, men jag vet inte vad för slags sanning”.

Jag är Alice - och vill ingenting högre än att tjäna som bevis för att denna planet är bebodd. I full stass, till exempel som igår i min nya, åtsmitande mockajacka och svart kjol, vill jag stå vid 55:ans hållplats och Lars Gustafsson ska komma förbi och se mej, göra mej till en av de stadiga, orubbliga partiklarna i kärnan - och han kommer aldrig att ana hur lycklig och kåt jag blir av hans blick.

Diane Arbus skulle mer än gärna fått fotografera mej. - Om ni vill veta det, vilket ni naturligtvis inte vill, har jag en ovanligt stor och kvinnligt välformad stjärt. Det är skälet till att jag älskar snäva kjolar - och att jag vissa dagar, då skräcken är starkare än njutningen, tvärtom tar en av de vida, löst hängande, för att någotsånär dölja eller skyla den. Jag vet ju av erfarenhet att den drar till sej både kvinnors och mäns blickar, att den uppenbarligen är en av mina främsta tillgångar - samtidigt som den hos många män väcker avsky och aggressivitet (vilket jag mer än väl begriper; men självklart vill jag förstås varken bli misshandlad eller våldtagen).

Men jag njuter avgjort mer av stjärten som Alice än jag gjorde som man - när den så att säga ”balanseras” av min väl tilltagna barm (med D-kupor och 100 i bröstvidd) och min allt rundare mage (som bara vore patetisk i skjorta och byxor). Alice blir dessutom, så långt jag kan överblicka, aldrig äldre än 57.

Men Lars Gustafsson har också åstadkommit vackra rader - som de här ur ”Balladen om den bysantinska damen”:

”Hon såg på mig med två ögon som var som djupa brunnar
i någon trakt där det är långt mellan brunnarna.

- För min mor, och för min farmor, var det ännu självklart
att en dam tillbringar sin dag vid fönstret.

Ja just vid fönstret, på en stol. Händerna stilla.

Hon sitter där från frukost till skymning. Bara sitter.

Och ser vad som försiggår i gatan. Så gör en dam.

Jag har den stillheten i kroppen. Och känner giftet.”

Det är sista veckan i september 1982 och i en röd stuga på en skärgårdsö strax norr om Grisslehamn sitter en man vid en skrivmaskin. Dörren står öppen mot trädgården och den lugna viken. Lönnar och aspar står röda och det kryper nyckelpigor på förstubron. Det är långt till andra människor.

Det är en man i sina bästa år, nyss fyllda fyrtioåttio. Han är en och åttiosex lång, tämligen välbyggd, och han har kraftig näsa och yvigt, mörkblont hår. Han är författare till yrket och är på väg in i sin elfte roman.

Den 23 september, en torsdag, har han gjort en kort dagboksanteckning: ”Ska till stan för att tala vid en demonstration i övermorgon. Skrev talet måndag kväll-tisdag f.m. Har de senaste två dygnen ägnat mej åt en egendomlig självsuggestion - som har resulterat i 4-5 spännande, motsägelsefulla sidor.”

Han är lycklig och koncentrerad där vid skrivmaskinen. Han befinner sej på tröskeln till en djup livskris, men det vet han inte.

Med korta avbrott har han befunnit sej där på ön sedan början av juli. Under några veckor förvandlade han, som annars knappast intresserat sej för trädgårdsarbete, ett sankt, snårigt, stenigt område nere i viken till ett stycke äng där barnen ska kunna springa barfota. I mitten av augusti körde han sin hustru och sina tre barn till stan och återvände ensam för att skriva.

Några dagar in i september sjönk den gamla tunga träbåten ”Augusta” vid bryggan. I det sextongradiga vattnet släpade han henne meter för meter in på grundare vatten alltmedan han öste henne. Något dygn senare fick han värk i underlivet och måste åka in till stan och gå till läkare. När han åkte ut igen tog han med sej allt vad varma underkläder han hade. Hans föräldrar kom ut över en helg och hans mamma lät honom överta en stor, tjock, blå kofta som hon tyckte missklädde fadern med dennes sluttande axlar och lite kutiga rygg.

Iförd koftan och underkläder med långa ärmar och ben satt mannen där vid skrivmaskinen med dörren öppen mot trädgården och viken. En morgon kände han för att ta på sej flera par långkalsonger och undertröjor på varandra. Han som aldrig brukade frysa, som i stort sett brukade gå i samma kläder året om, började gå i garderoberna och leta rätt på gamla slipovrar och jumprar. En dag tog han en kudde av polyeter och stoppade in den under kläderna så att den täckte bröstet och magen.

Han njöt av värmen, omslutenheten, upplevde ett slags kåthet och en berusning och förvirring som tycktes honom likna effekterna av mild narkotika. Han tänkte på Arthur Rimbauds ord om poeten som ”gör sig seende genom en lång, väldig och grundlig förvirring i alla sinnen”. I en anteckning från sommaren hade han skrivit: ”Att söka det okända, vid förståndets gränser”. I plånboken hade han sedan ett halvår en lapp med orden ”Det jag inte kan tillåta mej att skriva”.

På golvet i en garderob hittade han ett paket blöjor. Han la en i byxorna och upplevde det som en dambinda och njöt av trycket och värmen. Han åkte till handelsboden på grannön och köpte nya, vita långkalsonger och undertröjor. Med blöjan i byxorna och kudden intill bröstet och magen skuttade han omkring klädd i fyra omgångar underkläder med de nya, vita ytterst. Han gick varv på varv runt huset och speglade sej i fönsterrutorna, intensivt lockad av sin vita, runda kropp. Med säkerhetsnålar och resårband satt han i timmar och gjorde mönster på sitt uppsvällda bröst. Fantasierna i hans huvud sög honom till skrivmaskinen; så lockades han därifrån av behovet att syssla med sin kropp. Det gick hela dagar utan att han bytte blöja.

Han började svälta sej för att öka förvirringen. Från femtiden på morgonen till sent på kvällen drack han bara svart kaffe. Han skaffade sej extra starka cigaretter. Han provade med att dricka sprit men mådde bara illa och somnade. De remmar som han hade spänt kring kroppen för att hålla fast kudden drog han åt allt hårdare. Remmarna kring övre och nedre delen av bröstkorgen förändrade hans andhämtning och han kunde nu bara andas korta, flåsande andetag.

Ju hårdare han drog åt remmarna kring bröstet ju tydligare framträdde kudden däremellan som en svällande barm. En dag drog han ett snöre på tvären mellan remmarna så att det blev som två stora, putande bröst. Han hittade en kvinnokofta med en lång rad av pärlemorglänsande knappar och blev hänförd.

Oavlåtligt växlade han mellan att sitta vid skrivmaskinen, där hans roman växte fram, och att experimentera med sin kvinnokropp. Han prövade olika koftor och jumprar. Ibland prövade han dubbla kuddar, ibland dubbla blöjor. Vissa dagar kunde han ha upp till elva lager kläder på sej. I två och en halv månad sov han bara två-tre timmar per natt. Han sprang runt stugan och speglade sej och speglade sej. Framför sin plats vid skrivbordet satte han upp en spegel där han kunde se sina bröst och sin mage. Han började springa turer in i skogen, i skräck för att möta någon, i hopp om att möta någon. Flåsande sprang han tills det svartnade för ögonen; det tjänade också till att öka berusningen och förvirringen.

Han sov i sin kvinnokropp, han klippte buskar och krattade löv i sin kvinnokropp, han lyssnade på TV- och radionyheterna i sin kvinnokropp. Han visste att en kvinna på andra sidan viken brukade sitta med kikare och spana in grannar och han gick ut på bryggan och klipporna för att hon skulle kunna se honom. En gång tog han en jacka ovanpå kvinnokroppen och for in till Norrtälje, knäppte upp jackan när han såg folk på avstånd och knäppte igen den när de kom närmare.

Romanen han skrev handlar om en sliten - femtiosjuårig - revolutionär som förklädd till turist tar sej mellan olika platser i Mellanöstern på uppdrag av en palestinsk organisation - medan han drömmer om vila och frihet från ansvar. Långa stunder blir han den turist han föreställer - och på en hotellbalkong i Baghdad exponerar han sej för världen i blå kofta, rosa blus och läppstift.

Från kvällen torsdagen den 16 september till morgonen lördagen den 18 september 1982 pågick Israels och de libanesiska falangisternas massakrer i de palestinska flyktinglägren Sabra och Chatila i Beirut. I färg- TV över hela världen - och följaktligen också i TV:n i den röda stugan - spreds bilderna av travar med lik, av våldtagna och mördade kvinnor och skjutna spädbarn utslängda i gränderna mellan flyktinglägrens skjul och lerhus.

Det var den 21 september som mannen där i stugan hittade paketet med blöjor. Den 25 september stod han och talade vid en demonstration utanför Israels ambassad i Stockholm. Den 26 på kvällen var han tillbaka på ön. Sedan han återvänt till sin familj i slutet av november förmådde han aldrig mer se sin hustru naken.

Det finns en legend om en kinesisk konstnär som en dag stod och betraktade en väggmålning han just slutfört. Plötsligt klappade han i händerna och den tempelport han målat öppnade sej. Han gick in i sitt verk och portarna stängdes.

Jag är romanförfattaren som gjort tvärtom - till sist, efter djupaste skam, stigit ut ur mina böcker.

En del skar man halsen av, andra skar man upp magen på. Ett av offren är en ung kvinna på 29 år som heter Zéinab. Hon var havande i åttonde månaden. Man skar upp henne och tog ut fostret som placerades i den döda moderns armar. Hennes sju andra barn dödas. En av hennes släktingar, Wafa Hamoud 26 år och gravid i sjunde månaden, mördas tillsammans med sina fyra barn. Många andra kvinnor i samma kvarter möter samma öde. De blir grovt kränkta och våldtagna innan de mördas. De nakna kropparna läggs ut i form av kors. En av de små våldtagna flickorna i familjen Mikdad var sju år gammal. I en liten trädgård ligger två livlösa kvinnor som två vetesäckar, intill ruinhögen där ett spädbarnshuvud sticker fram. I närheten ligger en annan bebis på rygg i blöjor; skallen är krossad. I en gränd på andra sidan fann vi två flickor, den ena kanske elva år, den andra några månader bara; de ligger på rygg med benen utsträckta och huvudet genomborrat av ett litet hål.

Israel hade lejt sina allierade, de libanesiska falangisterna, att genomföra pogromerna för att en gång för alla knäcka palestiniernas motståndsvilja. Lägren var omringade av israelisk trupp vars officerare i sina kikare kunde följa vad som pågick. Försvarsministern Ariel Sharon hade beordrat dit caterpillars för grävning av massgravar men alla de cirka tretusen offren hann inte döljas innan bland andra den israeliske Le Monde-korrespondenten Amnon Kapeliouk kom dit.

Det var i en känsla av lättnad, nästan glädje, jag häromdagen, trettio år efteråt, fick klart för mej att Primo Levi tagit ställning för dessa utsatta och mördade - han, den före detta Auschwitzfångenen som i sina skrifter gjort mer än någon annan för att tydliggöra och analysera den judiska Förintelsen, i hopp om att förhindra varje form av upprepning.

1987, fyrtiotvå år efter Auschwitz och fem år efter Sabra och Chatila, tog Primo Levi livet av sej och många har haft åsikter om varför. Kanske bidrog det att han på grund av sitt ställningstagande blev anklagad för att gå fiendens ärenden. Det fanns de som hävdade att han inte längre var "användbar". Kanske handlade det om att han, som på djupaste plan kämpat för alla människors lika värde, var tvungen att dra slutsatsen att "vi alla har våra judar" - att palestinierna är Israels judar...

Själv... älskar jag min kvinnohud där jag precis som riktiga medelålders kvinnor fått alltfler svartbruna fläckar och vitbleka, anstötliga små knottor - sådana som de riktiga kvinnorna gärna låter operera bort medan de för mej, när de blottas vid mina armhålor eller på skulderna och ryggen, tvärtom förhöjer min känsla av nakenhet och synlighet. Jag älskar min runda mage och stjärt, bröstens spända kupor och band och mina vackra, eggande ben i sina glänsande strumpor. Jag har just köpt en ljuvlig, svart bygelbehå med E-kupor och kan se mej, endera dagen, i snäv kjol och ljusgrön, halvt genomskinlig "top" bland damerna och barnvagnarna i Blå Portens trädgård.

Obscent? Ja inte minst som jag kanske har lånat min kvinnohud från en skrämmande bok som jag som tretton-fjortonåring hittade på min pappas skrivbord. På en bild stod hundratals nakna kvinnor hopfösta vid en massgrav ögonblicket innan de skulle skjutas. Det är ödsligt och råkallt och långt efteråt har jag förstått att det måste varit den sista krigsvintern för kvinnorna var inte avmagrade och rakade, de måste varit nyanlända, och i "desperation" inför nederlaget hade order utfärdats att döda och gräva ner dem så snabbt som möjligt.

För pojken som satt där och stirrade var det den första upplevelsen av vad människor kan göra mot varandra - samtidigt som han, i den djupaste, skambelagda upphetsning, såg hur kvinnorna var upptagna av att dölja och skyla sina bröst med armarna; att de till och med i den situationen var först och främst kvinnor...

Jag har för övrigt för er räkning slagit upp ordet "obsцен" i en latinsk-svensk ordbok och funnit betydelseerna smutsig, otäck, ful, fränstötande, ohygglig, oanständig, skamlös, sedlighets-sårande. Tillsammans med "fetus" betyder det missfoster, med "omen" olycksbådande. Substantivet "obsценus" betyder blygd, könsdelar.

Ser ni mej? Försök då att samtidigt (likaså inom er) se bilderna från Auschwitz, Deir Yassin,

Qibiya, Nahalin, Gaza, Khan Yunis, ElButeiha, Qalqiliya, Kafr Qasim, Gaza igen, Sabra, Chatila; och Gaza igen och igen och igen (och jag har för den skull verkligen inte glömt vare sej alla de palestinska byar och orter som inte längre existerar eller Buchenwald, Bergen-Belsen, Maidanek, Treblinka, Theresienstadt, Ravensbrück, Neuengamme och de andra)... och lyssna på de välvilliga som decennium efter decennium försvarar Israels massakrer och pogromer med dess rätt till självförsvar - mot det folk vars land de tagit och fortsätter och fortsätter att ta tills de tillsammans och med miljoner andra förbränns i ett kärnvapenkrig...

Är inte israeliska kolonistörer, politiker och militärer människor som vi - som ska bedömas och dömas utifrån sina handlingar som vi?

... Om de första sovjetiska soldaterna som nådde fram till Auschwitz med dess utmärklade fångar och travar av kroppar skriver Primo Levi:

”De hälsade inte, log inte: de tycktes överväldigade, inte bara av medlidande utan också av en förvirrad återhållsamhet som förseglade deras läppar och fixerade deras ögon vid den förfärande anblicken. Det var den skam som var oss så välbekant, den som genomträngde oss efter selektionerna och varje gång vi tvingats bevittna eller själva drabbats av kränkning: den skam som tyskarna aldrig kände, skammen som en rättfärdig människa upplever då hon konfronteras med ett brott som någon annan begått och hon känner skuldkänslor för att detta existerar, för att det oåterkalleligen införts i den existerande världen - och för att hennes egen vilja visat sej vara ickebefintlig eller för svag och ur stånd att upprätta ett fungerande försvar.”

Han borrar så djupt att han når skammen för att ha överlevt - som om det var på andras bekostnad - och som om han inte skulle ha rätt att uttala sej för de döda.

Det var inte för att det var synd om palestinierna som jag engagerade mej i deras sak; det är synd om så många. Det var för visionen, den jag fann hos Folkfronten för Palestinas Befrielse, om ett samhälle där de fördrivna och ockuperade och före detta israeler skulle leva tillsammans på lika villkor. Och för skammen.

Men nog vet jag att det enda jag uppnått är min lilla obscenitet.

II

Jag sitter en förmiddag med handväskan i knät på Mariatorgets tunnelbanestation och väntar på ett tåg när en lite tilltufsad, kanske sextioårig man ställer sej generat flinande halvannan meter framför mej och ber om ursäkt för att han besvärar men säger att han absolut inte är farlig, bara lite full. Han bryter på finska och då jag möter hans blick och ler vänligt blir han uppmuntrad och berättar att han kom med båten igår för att hälsa på en tjej i Bredäng och blev utkastad och tydligen hade hon redan en karl därinne. Han skrattar till och tar upp en flaska Kosken och ser frågande på mej men när jag skakar på huvudet stoppar han ner den igen. Just när han har tagit sats på nytt och börjat säga något om att hon i Bredäng nog var för ung för honom hör vi båda tåget komma och jag är på väg att resa mej då han lutar sej fram och kysser mej på kinden; så ler han lite snett och muttrar ”Aj fan, du är kille”.

Det var överhuvudtaget en bra dag. På Stadsmissionen på Liljeholmen hittade jag en fräsch, röd polojumper och på tåget tillbaka, då jag hade handväskan och påsen med jumpern bredvid mej på sätet, satt en svart ung man och stirrade som förhäxad på min barm, min mage och mina lår. Förgäves försökte jag fånga hans blick.

Kalla mej Alice. Jag har gjort mer än tillräckligt av mitt mansnamn, det blev dags att gå vidare. Mina döttrar tänkte genast på Alice i Underlandet. Nåja.

Kanske ser du henne på tunnelbanan. För all del, en kylig oktoberdag som nu kan det vara svårt, särskilt om hon fått sittplats och är försjunken i sina papper eller en bok. När hon står är hon mera blottad, trots den stora, svarta kappan, halsduk, basker, handväska, korg och vantar, trots hennes färgade glasögon. Du måste vara uppmärksam, det är just dej hon döljer sej för, just du får inte ana hur henne åttiotre kilo är fördelade under kappan, just du ska varken få syn på de små rynkorna kring hennes ögon eller ögonfransarnas lätta touche av mascara. Nu har jag satt dej på spåret.

Du måste inse att varje budskap är dubbelt. Att till och med inget budskap är ett budskap. Det är just du som ska få syn på henne. Den raka kappan är trots allt inte alldeles rak. Det vet hon alltför väl. Hon vet alltför väl att hur hon än bär sej åt blir ingen kappa fullkomligt rak på henne. Hon vet alltför väl att du kan upptäcka att kappan inte är alldeles rak. Du ska inte upptäcka det, men hon vet att du kan, och det är just du som ska göra det. Om du kommer åt att se mot hennes fötter ska du finna att det är likadant med hennes svarta läderstövlar som med kappan. Visst är det "tantstövlar", stövlar just avsedda för medelålders kvinnor med arbete inom förvaltningen eller HSB eller Nordea, kvinnor med vuxna eller halvvuxna barn, kanske till och med barnbarn. Höga, svarta, blanka läderstövlar. Släta, helt utan dekorationer. - Men är detta verkligen bara ett par skodon vilka som helst? Har hon valt dem bara för att de är praktiska och för att de går långt upp på vadorna i kylan? Se på den smäckra, spetsiga, blanka foten! Och tänk tanken - just den tanke hon vill och inte vill att du ska tänka - varför en "tant" varje morgon gör sej besväret att framåt lutad över sin egen kropp dra på sej dessa åtsmitande stövlar. För att inte tala om arbetet med att få dem av sej! Du kan vara övertygad om att hon rodnar eller vänder bort ansiktet om hon upptäcker din blick mot hennes fötter!

Passa på nu och betrakta hennes tunna, ljusa hår under baskern, det krusar sej lite ner mot den svarta kappkragen och den ockragula halsduken. Ett högst anständigt, halvkort eller halvlångt medelålders kvinnohår. Ja, hon är medelålders, hon anser dessutom att hon därmed bör vara medelålders och inte låtsas något annat, hur mycket hon än skulle vilja det. Du ska veta att hennes hår egentligen är en flickas ljusa, raka hår som i uppvaknandet mjukt omsluter hennes huvud och kinder. Varje morgon krusar hon det innan hon går till jobbet, innan hon går ut på gatan, innan hon går ner i tunnelbanan. Hon klarar inte att visa sej i flickhåret, inte för dej, speciellt inte för andra medelålders kvinnor. - Men visst är baskern chic?

Det du står inför, min vän, är en beslöjad kvinna, på sitt sätt lika dold som de muslimska kvinnor av vilka inget annat syns än händerna, en smula av vristen, och ett ansiktes skuggor bakom ett broderat nät. - Se bara mot hennes svartbågade glasögon, se på dem och vet att de inte är slipade, inte gjorda för att hon ska se bättre - med dem ser hon inte skarpt på mer än en meter! Hur nära står du? Det du står inför är trots allt kanske en "tant" i dina ögon, men kom då ihåg: det är just det som är meningen att du ska tycka! Du ska se en tant, en medelålders yrkeskvinna på väg till sitt arbete. Just för dej har hon slutit sej inne i tantrollens fängelse, frivilligt eller skenbart frivilligt döljer hon sej för dej (men igen: särskilt för andra kvinnor!) samtidigt som hon i varje ögonblick hoppas att du ska upptäcka henne. Medelålders har hon inte gett sej annat val än att gå in i den fångdräkt som slutgiltigt för henne bort från hennes ungdom och förbereder henne för döden, medelålders står hon i hemlighet naken framför sin spegel och ser hur dödens fingrar drar i hennes bröst och sätter avtryck på hennes lår. Just du får till varje pris inte se henne - och ändå ger hon dej ständigt ledtrådar, ändå inbjuder hon dina blickar, ändå vet hon långt innan du fått syn på henne att den stora, tjocka, svarta kappan inte faller alldeles rakt över hennes barm - eller ens hennes stjärt. Observera den svaga rödglansen på hennes läppar! Och varför glimmar ett långt, silvrigt örhänge under "tant"-håret, ner mot den blekvida huden vid halsen?

Jag vill understryka, min vän: hon är min. Hennes mjuka läppar, glansiga eller inte, hennes

ögon med deras rynkor, hennes hår oavsett om det är rakt eller krusat, denna ”tant” i sin svarta kappa liksom allt kappan döljer av hennes åttiotre kilo, allt detta har hon överlämnat till mej! Jag vill bara lära dej se så att du en dag kan få njuta ditt och din kvinna sitt. Denna medelålders yrkeskvinna är inte vad du tror, eller inte bara vad du tror, inte ens bara vad hon själv ibland tror framför spegeln. Vad betyder ”tant”? Inget annat, eller hur, än en kvinna som har levat ett tag, en kvinna som lever men också har levat, en kvinna som döden börjat fingra på en aning. Tänk dej att du lyfter handen och snuddar vid den svaga utbuktningen framtill på hennes kappa - tänk dej bara:, gör det inte för fan! Där står hon med sin kappa och sin handväska och sin korg. Du ska veta att hennes starka händer, överarmar och axlar är stinna av kvinnlighet, just stinna. Vid armhålorna är det vita hullet mjukt, nästan löst, och därifrån väller de tunga bröstet som du anar under kappan, bröst nästan som djurspenar, med styva knoppar, med vårtgårdar som vidgas vid beröring. Till och med hemma, påklädd, måste hon dölja dessa bröst, kan bara tillåta sej att låta dem skymta under öppna kofter och jackor. Hennes navel, min vän, har blivit ett djupt hål i magens vita mjukhet och hon vet, till sin förfäran men också till sin berusning, att hon har en honas breda höfter, stadiga skinkor och vita, kraftiga låar. Alltid döljer hon honan, så gott hon kan, under svarta, vida kjolar. - Detta är en ”tant”, min vän; vad är en slät och oerfaren ungflickskropp mot det?!

Du ser henne kanske på tunnelbanan. Nåja, en oktoberdag som nu kan det vara svårt, särskilt om hon fått sittplats och är försjunken i en bok eller en utredning om bostadsnöden bland de unga. Kanske har hon lyckats göra sej osynlig - och kanske läser hon inte ens, bara låtsas? Kanske sitter hon där med sin dolda, stinna kropp ännu havande av ömhet, kanske känner hon en ljuv, stilla smärta i trakterna av sin vita mage, kanske sitter hon där med huden ännu flammig under blygdens glesa, tunna hår, kanske står de dolda läpparna ännu vidgade som till kyssar med den djupa springan ännu varm och fuktig? - Nej, du ser henne inte, hon sitter framåtlutad över pärmen i sitt knä; just denna morgon ger jag dej ingen chans.

”Det fantiserade onda”, skriver Simone Weil, ”är romantiskt och rikt på omväxling, det verkligt onda är grått, enformigt, ödsligt, tråkigt; det fantiserade goda är tråkigt, det verkligt goda är alltid nytt, sällsamt, hänförande.”

Men var går gränsen, gränserna?

I Jemen 1966, där medeltiden nätt och jämt börjat rämna, var jag trettiofem år och hade nyss fullbordat en roman i vilken jag förföljer en kvinna och kartlägger hennes liv för att försöka komma åt hur och ”varför” hon lever. Boken skrevs medan jag samtidigt levde i en passion där jag var det utsatta objektet - det hänförda offret för en kvinna som instinktivt uppfattat min känslighet och tog revansch på mej för allt hon själv utsatts för. - Och i ett kanske tusenårigt hammam i Sana'a hade jag en upplevelse som så småningom blev en text:

”Han blundade, kände med fingertopparna på sina bröstvårtor, och han visste det, kände det, mindes det, att han en gång varit en kvinna bland kvinnor, en varelse som inte existerade som annat än kropp, som var tilldelad den enda uppgiften att vara kvinnokropp, som ingen någonsin såg på som annat än bröstvårtor, blygdläppar, hud, sekret, hål. Som var för alltid instängd, för alltid fri, befriad från ansvar, i den enda längtan efter blickar, beröring, den allt bestämmande manslemmen; och hon, som hade existens och berättigande nog bara därför att värme kunde få vårtgårdarna på hennes bröst att växa till solar, hon fördes svartsjukt övertäckt genom Sana'as sandmjuka gränder... och hon visste att slöjan som skyddade hennes ansikte och varje flik av hennes hud, det tunga silverarmbandet som var smitt tätt kring hennes handled och vars kedja länkade henne till den gamla hårda, bittra kvinnan som drog henne, hon visste att slöjan, armbandet och kedjan var bevisen på hennes värde, bevisen för att hon var just hon och inte exakt likadan som någon annan; och hon älskade den svartsjuka som stängde henne inne bakom slöjor och metertjocka murar, den svartsjuka utan vilken hon skulle upphöra att existera som just hon, utan vilken hon skulle bli osynlig som ett sandkorn under hennes fötter... och hon fördes till badet, till badhuset som var byggt för just henne, vars murade kupoler var formade

som hennes bröst, och den tunga trädörren öppnades, genom nätet framför sina ögon skymtade hon den storväxte eunucken, mannen utan blickar, och hon drogs nerför de branta, mörka, fuktiga trapporna och den hårda kvinnan slet i hennes arm, drog in henne i ett bås upplyst av oljelampor; och hennes slöja, hennes pösande silkespyjamas och hennes tofflor drogs av, kedjan lossades från hennes armband, och den gamla hårda kvinnan hånlog mot henne, nöp henne med sina vassa fingertoppar i bröstvårtorna, och spände den röda nätpåsen över hennes huvud, över hennes ansikte som ingen kände utanför murarna... och hon steg ut i den välvda, upplysta salen där kvinnor nakna som hon själv låg rentvättade, insmorda och glänsande på de vita bolstrarna, och hon såg på deras kroppar och hon kände hur de såg på henne bakom sina åtsmitande, spolformade röda huvor, och hon visste att här var de alla kvinnokroppar utan namn, här väntade spöstraff och undergång för den som yttrade eller viskade ett enda ord, här fanns bara blickar från inspärrade, för alltid okända ansikten... ansikten som därför, och bara därför, kunde vara synliga, kunde ha existens... och hon såg på de vältrande kropparnas bröst, deras svällande skinkor, och det hettade i hennes kinder av vetskapen att här existerade hon bara genom skillnaden mellan hennes stjärt och deras, genom storleken och formen på sina bröst, genom tätheten, utbredningen och utbuktningen av håret över sin blygd, genom graden av fyllighet och vithet hos sin mage, sina lår, sina armar; och hon längtade till det ögonblick då hon skulle ligga där varm, väldig och insmord som de, på en gång sammansmält, delaktig med dem och inför varje tillfällig blick eller beröring avskild genom just sina bröstvårtor, sin stjärt, sin navel, sin hud... och hon fördes med ett rep kring sin hals genom långa, välvda gångar med glesa oljelampor, förbi runda bassänger där ansiktslösa kvinnokroppar som snart skulle vara hon själv stod till midjan och översköljdes med ångande vatten ur getskinnsäckar... och repet fästes vid en järnkrok i muren, hon fick vänta; bredvid henne i dunklet stod en annan kropp bunden vid samma krok, och hon såg på de tunga brösten som var som hennes egna, på den runda magen som var som hennes, och hon hörde vattnet som plaskade, hörde stönanden, halvkvävda skratt, och hon visste att den andras blickar såg hennes bröst som sina, hennes mage som sin, hennes höfter som sina... och de fördes iväg, skildes åt, och hårda händer grep om hennes armar och la henne på rygg på heta, fuktiga stenplattor, och ljummet vatten strilade över henne, runt omkring henne låg andra, likadana kvinnokroppar i likadana spolformade näthuvor, och starka händer drog i hennes tår tills det knakade, drog i hennes fingrar, hennes handleder, hennes vrister, drog ut hennes kropp tills hon sjönk ihop som i svimning; och vattnet som sköljde över henne blev tyngre, hetare, händerna masserade, gnuggade, smekte, kittlade; och hon lyftes upp och vändes på magen, hon skymtade gammelkvinnornas rakade huvuden, såg deras dansande, utsugna bröst, deras kön som hängde som ludna påsar mellan benen, och hon kände deras hårda händer och fingrar överallt mot sin hud... och de reste henne upp, drog iväg henne i repet, och hon såg att de hade ansikten, ögon, läppar, kinder, och hon kände nätet som spände över hennes egna läppar, kinder och visste att hon, hon själv, existerade... och repet bands fast på nytt, hon stod i en rad av fem ångande, slappa kvinnokroppar, och hon tänkte på gammelkvinnorna med deras blottade ansikten, de som kunde gå omkring utan näthuvor och utan rep om halsen, de som kunde gå ut genom porten utan slöjor och kedjor... de var som döda, som uppslukade och förintade i det allmänna, i intet; då slöjan slitits av dem hade de förlorat varje identitet av betydelse och blivit lika ourskiljbara, lika värdelösa som de vilda hundarna, som flugor i en svärm... och hon såg att den fuktiga kvinnokroppen intill henne hade tunga länkar om fotlederna och hon mindes sin herres svartsjuka, mindes att han viskat i hennes öra att han skulle låta smida lödigt silver om både hennes hals och hennes fotleder, att han skulle låta göra länkarna så tunga att hon aldrig skulle kunna springa ifrån honom och aldrig kunna resa sej ur sängen utan hans hjälp, att han på varje boja skulle låta gravera in sitt namn och en vers ur Koranen... och hon visste att så, bara så, ansiktslös för världen, inspärrad bakom murarna och slöjorna, smidd i silver till sin egen kropp, sedd av den som hade all makt, kedjad och evigt utlämnad åt den man vars ansikte, vars håriga kropp, vars röst, vars lukter hon avskydde och hatade men vars blickar och lem hon längtade efter i varje ögonblick; så, bara så fanns det existens, glädje, vila..."

Och en dag i februari 1968, i den definitivt verkliga verkligheten, står du i ett hotellrum i Wien tillsammans med en flicka som plötsligt säger:

”Detta förbannade gamla judeansikte!”

Det tar en lång stund innan du uppfattar orden, som uttalats på tyska, och det är osäkert om fördröjningen beror på att hon sagt det tyst eller på att du inte tror dina öron.

Du vänder dej mot henne och ser henne stå framför spegeln med tandborsten i handen.

”Vad var det du sa?”, frågar du ungefär samtidigt som du börjar få klart för dej vad hon sagt.

Hon svarar inte och du går fram till henne, lägger armen om hennes smala axlar och ser in i hennes ögon i spegeln. Hennes blick möter inte din, den är riktad mot sej själv.

Du kramar hennes axel och upplever att det inte finns någonting att säga, att dina erfarenheter och ord inte räcker till. Hennes ord upprepas gång på gång i ditt huvud, och de är speciellt tydliga därför att de just är på tyska.

Så skakar hon på huvudet så att hennes blick lösgörs från spegelbilden, och hon säger:

”Jag längtar efter kaffe.”

Och hon börjar borsta tänderna frenetiskt. Du upplever hur kontrasten mellan de två meningarna understryks av att hon nu gått tillbaka till att tala engelska. Du släpper motvilligt greppet om hennes axel, är fylld av frågor som inte ens låter sej formuleras i tankarna.

Medan du klär på dej återupplever du alla de stadier din uppfattning om henne har passerat under loppet av ett halvt dygn. Den okända flickan som steg på tåget i G. och som med sitt uppsatta svarta hår och sin kyska vita bluskrage ovanpå den svarta jumpern gav dej föreställningen om en 16-årig elev vid ett katolskt internat. En timme senare den spleendrabade provinsialläkarhustrun från småstaden G. som var ute på sin månatliga semester i Wien, för att gå på bio, på konsert, på konditori med gamla väninnor, för att gå på varuhus och i lyxbutiker för att köpa någon ”chic” blus eller utsökt parfym. Du tyckte dej tydligt kunna se hennes ansikte bakom spetsgardinerna i läkarvillan i G., den vita handen som smekte liljorna i fönstret, blicken som följde barnens lekar med husjungfrun i trädgården.

Några timmar senare, i biljetthallen i Wien, då hon kommer ut ur damrummet med håret utslaget, ögonen glittrande under de förlängda ögonfransarna, läpparna fuktglänsande av rosa läppstift, med uringad jumper, kjol som slutar halvvägs upp på låren, och vita, mönstrade nätstrumpor. Du som inte kände igen henne först och sedan följde henne med en känsla av stor glädje spetsad med ett uns besvikelse - vem var hon, vem var det du hade talat med under de många timmarna på tåget, vilken var hennes sanning och var gick gränsen mellan denna sanning och hennes lögn - och vem var du själv inför henne, du som entusiastiskt berättat om din syn på världen och det politiska syftet med din resa (och blottat att du gått omkring och gråtit på gatorna i Prag för att du inte fått något brev från B...)?

Och nu ”Detta förbannade gamla judeansikte” som återigen öppnade en dörr mot hennes innersta efter en natt då ni stundtals berövats varje tillstymmelse till självständig identitet.

Du ser på henne, ser hennes magra bröst då hon drar jumpern över huvudet. Era ögon möts och hon ler glatt mot dej.

”Är inte du hungrig?”, frågar hon.

”Joo”, säger du.

”Det finns ett ställe alldeles här intill där man kan dricka kaffe med mjölk och äta rosenbröd.”

Hon säger ordet rosenbröd på tyska och frågar:

”Vet du vad rosenbröd är?”

Du ler mot henne.

”Jag tror det.”

Och du går fram till henne och ni kysser varandra länge.

Och nere på kaféet, med dess gamla svängda trästolar och tidningar på käppar, sitter ni och håller varandra i handen och talar lekfullt och viskande om de gamla herrarna som sitter omkring er och ömsom läser sina tidningar, ömsom kastar blickar mot hennes ben genom sina runda glasögon.

”Jag kan precis se för mej hur gamle Freud satt här”, säger du. ”Vad han skulle stirrat på mej”, säger Helga och fnittrar.

Och efter en stund säger du:

”Jag känner det som om vi befann oss på bröllopsresa i ett främmande land.”

Och hon ler lyckligt mot dej. Ni har redan talat om för varandra att ingen av er behöver åka vidare samma dag.

Ni skjuter upp er avresa och er skilsmässa en dag, två dagar, tre dagar, och ni går omkring och fryser på gatorna, värmer er på museer och kaféer, jagar efter pengar bland hennes gamla vänner från förr. En av dessa vänner, en lång blond yngling med stålgrå ögon, har ett porträtt av Moshe Dayan på väggen. Innan ni går in i porten ber Helga dej att låta bli att prata politik, för pengarnas skull, och därinne håller hon hårt om din hand. Den blonde ger henne några Schilling.

”Han tillhör en nyfascistisk organisation som brukar slåss mot Vietnam-demonstranter”, säger hon när ni åter är ute på gatan. ”Vår vänskap ligger långt tillbaka i tiden, i ett annat liv.”

Du nickar utan att förstå.

Ni går på bio och ser Ingmar Bergmans ”Persona” och på vägen tillbaka till hotellet stannar hon inför sin spegelbild vid en parfymaffär och upprepar:

”Detta förbannade gamla judeansikte!”

Efter några meter säger du:

”Jag förstår inte hur du kan säga så där.”

Och du tycker att dina ord låter klumpiga och enfaldiga, men hon säger:

”Det dröjde länge innan jag förstod det själv, men jag har lärt mej.” Ni går tätt intill varandra och hon fortsätter:

”Steg för steg har de lärt mej att se mitt ansikte som de ser det, och nu är det inte längre ett ansikte för mej utan ett judeansikte. Jag ser inget annat än juden i det och samtidigt vet jag inte vad det är.”

Du kramar hennes arm och är inte säker på om hon gråter eller inte.

”Ibland om natten går jag in till barnens rum och tittar på dem när de sover, ser på dem med skräck inför tanken att upptäcka det judiska hos dem, och jag känner mej så fylld av skuld då jag tänker på att jag har överfört denna förbannelse till dem.”

Och hon stannar och lyfter ansiktet mot dej, med torra ögon.

”Jag känner mej så smutsig, så oren!”

Ni går längs gator kantade med bank- och försäkringspalats, resebyråer och flygbolag, varuhus och specialbutiker för kristallglas, armatur, parfym och modekläder, ni passerar bronsstatyer och monumentalbyggnader från tidigare århundraden. Ett duggregn får bilarnas och

trafiksignalernas ljus att upplösas i reflexer.

Tvekande, klumpigt, försöker du säga något om att eftersom judendomen långa tider varit missionerande är alla föreställningar om ett judiskt folk eller en judisk ras bara påhitt. Hon svarar inte. Med din faktiska kunskap känner du dej ställd; inför vetskapen att de falska föreställningarna är realiteter, att de antisemitiska myterna är hennes verklighet. - Du vet att det enda sättet att avskaffa dessa myter är genom att avskaffa de samhällen som framfött dem, de betingelser som är deras grogrund, men det är inget du kan säga henne i detta ögonblick.

Det är er tredje natt och nu vet du också att hon är en liten judisk flicka vars hela liv varit ett enda flykttförsök. Att hennes mor var en överlevande från Auschwitz som gift sej med en före detta lägervakt (och just nu är det här ingen roman, ingenting jag hittar på!), att modern tagit livet av sej när Helga var sex år, att fadern snart gifte om sej med en tyska som från första stund avskydde henne för hennes ”judiska blod”. Och hon hade rymt och rymt, hamnat på barnhem, på uppfostringsanstalt, rymt igen. Så småningom hade hon prostituerat sej, börjat knarka, hamnat i Wien.

När hon var sjutton hade hon träffat den blivande provinsialläkaren, de hade gift sej och fått barn.

Det är er tredje natt, och ni upplever den som om den var er sista, precis som ni gjort med de båda föregående.

”Jag är hans gisslan”, berättar hon om sitt äktenskap, ”han anser att han har räddat mej och att jag skulle gå under utan honom. Han kommer till min säng därför att han har den moraliska rätten till det. Och jag tror att hans mors hat mot mej för att jag gett henne judiska barnbarn ger honom en ännu tydligare upplevelse av sin egen godhet.”

Hon ligger med huvudet i din armhåla och berättar med blicken rakt upp i taket.

”Jag kan inte skiljas från honom därför att han då alldeles säkert skulle ta ifrån mej barnen. Och de är det enda som finns i livet som är någon mening med.”

En morgon, den femte, vaknar ni i vetskapen att ni bara har timmar kvar. Den hårdsminkade damen i receptionen, som godtagit att Helga den här gången velat hyra per natt och inte per timme, får nästan tårar i ögonen då vi tar farväl. Du ska vidare mot Istanbul och Beirut, hon ska ta sej tillbaka till Westbahnhof och byta om till kysk bluskrage och sedan till Salzburg för att göra abort.

Ni törs inte - står inte ut med att - gå in i det gamla kaféet där ni dittills ätit era frukostar utan irrar hungriga på de blåsiga gatorna. ”Jag fryser ihjäl”, säger hon. ”Inifrån.”

Och efter en stund tillägger hon: ”För första gången upplever jag vad ordet aldrig betyder.”

Och hon står gråtande intill dej och mascaran färgar hennes kinder och din jacka.

”Du måste se mej när jag är som vackrast!” säger hon plötsligt och drar iväg med dej mot vinden.

Hon går in på en restaurang för att utnyttja damrummet, ler mot dej med allvarliga ögon när hon kommer ut igen, och drar iväg med dej på nytt, nästan springande.

Hon stannar framför en elegant modeaffär.

”Här ska vi gå in”, säger hon och för samman sitt långa hår i nacken, rätar på ryggen och stramar till ansiktet så att hon ser bestämd och självmedveten ut. Du slätar till din jacka och härmar hennes ansiktsuttryck, ni faller i skratt ett ögonblick men behärskar er och går in.

Ni frestar tålmodet hos en ”soignerad” expedit till bristningsgränsen, men till slut bestämmer sej Helga för att prova en lång, djupt uringad aftonklänning i organza.

”Jag ska visa dej hur jag ser ut när societeten i G. håller bal”, viskar hon. ”Sylvesterbal, på

nyårsafton.”

Affärens klass kräver att du väntar utanför. Då du sitter där ensam upplever du en smärta som gränsar till fysisk värk, och samtidigt tänker du för första gången på många dagar på syftet med din resa. Du ser på klockan och räknar ut att tåget går om två timmar och trettiosju minuter.

”Nu får du komma in!”, säger hon genom en springa i förhänget. Hon har satt upp håret i all hast för att skapa illusionen om en festfrisyr och hon står på tå för att lyfta klänningen från golvet. Du stirrar på henne.

Du hejdar en impuls att gå fram till henne, och säger:

”Du är så vacker!”

Och du menar det, och samtidigt kan du inte låta bli att tillägga: ”Och totalt överklig.”

Expediten avbryter er genom att dra undan förhänget.

”Sitter den bra?”

Du vänder dej häftigt om.

”Var snäll och låt oss vara i fred ett ögonblick!”

Ditt tonfall är isande och expediten ser på dej som om hon fått ett slag i ansiktet och drar hastigt igen förhänget.

Helga har sjunkit ner på en pall och ser på dej med en blick som är så långt borta att du känner tårarna börja tränga fram i ögonvråerna. Så sjunker hennes blick mot golvet.

”På Sylvesterbalerna hittills har jag förts till bordet av rektorn vid läroverket, kommunfullmäktiges vice ordförande och disponenten för tvålfabriken. Siegmund har varit mycket nöjd med mina placeringar.” Efter några sekunder fortsätter hon:

”Alla tre tafsade mej på låren under bordet, alla tre nöp mej i armen, alla tre kysste mej på halsen eller skuldran när vi dansade. Alla tre berättade oanständiga historier och alla tre kom de med olika förslag.”

Ute på gatan säger du som om en polett trillat ner:

”Redan Engels skriver om hur borgarklassen finner ett nöje i att förföra varandras fruar.”

Då hon ser frågande ut säger du: ”Det var på 1800-talet.”

Hon ler med allvarliga ögon och lägger sitt huvud mot din arm.

Plötsligt står du i ett fönster ombord på ”Balkanexpressen”, hon står på perrongen och ni håller varandras händer.

”Jag ser inget längre”, viskar hon. Sedan sa ni inget mer.

”Det gäller att göra själen vidunderlig”, skriver Rimbaud, ”Föreställ er en man som inplanterar och odlar vårtor i ansiktet” Ja, det är själen det gäller. Och jag återvänder än en gång till Cordelia, till hennes bok ”Bränt barn söker sig till elden” - hon som kom från Auschwitz till Sverige och efter nästan tre decennier flydde härifrån till Israel:

”Det tog många, många år innan hon vaknade och förstod att detta var Limbo. Platsen öster om fördömsen och väster om frälsningen. Ingenmansland och Landet som icke är, befolkat av de goda och rättfärdiga hedningarnas skuggor. Alla hade de kunnat kasta första stenen, men ingen lyfte sin hand mot den andre - men stundom mot sig själv. Hon som ännu hade brandröken kvar i hår och kläder började vända på varje sten, krafsade i varje avskrädeshög men fann på sin höjd några gråsuggor eller fågelben. Inga tortyrmärkta skelett, inga dödsallar som vittnade om att guldändarna hade bänkts loss ur käkbenet, inga utmärklade barnlik. I så mycket oskuld fick hon svårt att andas och förstod att hon måste bryta upp.”

(Fast hon betonar också: ”Det hade varit ett gott land för en överlevande. Det fanns där och erbjöd sin svalka och sin vila, men det trängde sig aldrig på, utmanade aldrig den överlevandes stumhet, krävde ingenting. De ljusa sommarnätterna och de långa, mörka vinterdagarna, det mjuka, jämna vårregnet och den vita, vita snön förpuppade den överlevande i en kokong av vemodig väntan på det som aldrig skulle ske. Eller som hade skett för länge sedan och nu endast ingav en svag oro, som ett till hälften glömt minne. Prinsessan sov i hundra år, alltmedan häcken växte kämpahög, hon lindades i band och kransar av midsommartidens björklöv och ängsblom; hundarnas skall och jägarnas hornstötter i fjärran gäller inte henne.”)

Ja det är själen det handlar om, den där själen, föreställer jag mej, som drev Helga att så ofta hon fick möjlighet ta tåget till Wien och prostituera sej - den där svindel som måste gripit henne varje gång hon klädde om inför speglarna i damrummet på Westbahnhof. - En sista blick på horan på andra sidan glaset, så steget ut till de andras ögon.

Ofta tänker jag på min yngsta dotter Majas reaktion när hon fick klart för sej att kvinnor inte alltid setts och ses som fullvärdiga människor. Det var, föreföll det mej, som om hon drabbades av en fläkt av förintelse.

Jag älskar min lilla Annabelle med en ömhet som påminner om den för mina barn - eller Helga. Utan ömhet kan jag inte ens skydda mej själv - som i en novell av Sartre, "Herostratos", där han med sitt skelande öga skriver om en minst sagt motbjudande man som med en pistol i fickan följer med en "mogen", fyllig prostituerad - för att "mogna kvinnor, när de är avklädda, ser naknare ut än andra" - och i stället för att utnyttja hennes sedvanliga tjänster tvingar henne att promenera naken fram och tillbaka inför honom. Själv sitter han fullt påklädd, inklusive handskar, i en fåtölj och stirrar på henne och lockas bland annat av "hur hennes feta mage gungar vid varje steg hon tar". Hon blir mer och mer upprörd men när hon försöker komma åt sina kläder hotar han henne med pistolen och ett tag måste hon sitta på sängkanten framför honom och skreva med benen; och så upp och promenera igen. Han lämnar henne naken mitt på golvet med behån i ena handen och pengarna i den andra.

Och jag, Alice, vill stå inför Sartre som inför Lars Gustafsson och vara absolut fången i min kvinnokropp, inte existera som annat än min "mogna", fylliga kvinnlighet... befriad från mej själv, från allt det hos mej som liknar *dem*.

III

Man föds inte till man, man blir det. Det måste förstås vara lika sant eller falskt som Simone de Beauvoirs ord om kvinnan.

Den man jag var eller försökte vara under ett antal år inledde sin första palestina bok, publicerad i början av 1969, så här:

”Vi vita människor är avskyvärda och vi blir alltmer motbjudande för varje år. Det finns ögonblick då jag äcklas över mig själv och mitt skära skinn så till den grad att jag inte står ut med att vara bland afrikaner eller asiater. Jag representerar världens överklass, jag är en psykisk och ekonomisk förtryckare. Vi har förslavat världen under våra behov och våra värderingar. Vi kontrollerar alla marknader, det gäller olja likaväl som kultur. Vi bestämmer över deras olja, vi bestämmer över deras kultur... Den överlägsne godkänner aldrig några andra metoder än sina egna och inser aldrig att själva överlägsenheten är våld. Vårt mer eller mindre omedvetna våld, vårt mer eller mindre omedvetna förakt är i ständigt tilltagande och det är vad som gör oss så avskyvärda. Våra likbleka ansikten blir alltmer motbjudande av självbelåtenhetens neurotiska finnar. Egoismen har trängt in och bemäktigat sig vår hjärna och den dag den rinner ut kommer man inte att kunna skilja hjärnvindlingarna från tarmarna... Sådan är jag, den vita människan, härskare över en värld av ofria svältande varelser som jag bara kallar människor när jag vill framhäva min överlägsenhet. Våra värderingar är på varje punkt överklassvärderingar, föraktfulla mot den arbetarklass vi utsuger. Vi hånar dem för att de inte kan ena sig och organisera sig tillräckligt för att bekämpa oss... Vi föraktar dem för att de inte har gjort revolution. Vi förfasar oss över deras våldsmetoder då de gör revolution. Vi skrattar åt dem då de talar om socialism. Vi spottar på dem därför att deras revolutioner inte omedelbart leder till demokrati...”

Men i bergen öster om Jordanfloden, öster om Palestina och Israel, anslöt jag mej till det marxistiska PFLP och lärde mej hantera en kalasjnikov, jag levde i Wadi Sir och i flyktinglägren Baka'a och AlWahdat, om natten kunde jag befinna mej i det sönderbombade Norra Shuneh, vid floden mitt emot Beit Shean, medan himlen över slätten, över bergen, över den svarta Ghordalen flammade av kanoneld. Jag levde bland fördrivna, förtryckta människor som var på väg att resa sej och jag hade föreställningar om att jag skulle förbli där.

(Jag ler när jag idag ser de nya stormakterna växa fram - fast jag bara vet alltför väl på vilkas ryggar det sker.)

Fick Helga, som jag, se sina barn växa upp? Kunde vår kärlek, avbruten i själva sin tillblivelse och därför en av de sällsynta som aldrig dör, stärka hennes livskraft som den stärkt min? Är det tänkbart att hon fortfarande lever, jämnårig som hon måste vara med den tokiga nobelpristagaren Elfriede Jelinek (en annan avspeglning av ett schizofrent Europa och en författare som jag inte kan läsa en sida av utan att må dåligt själv)? Jag minns Wien bara som en kuliss av järnvägsstationer och bankpalats, en Breugelmålning, vårt freudianska kafé, järnsängen med mässingsknoppar... jag minns inte hennes efternamn, vet inte om vi ens tänkte på att vi hade sådana, men det har hänt att jag föreställt mej att jag skulle kunna kontakta myndigheterna i G. Hennes man provinsialläkaren ("Bezirksartz") tycks ju ha haft en viss ställning där.

Mötesplats Westbahnhof förstås. Vem skulle jag möta - en prydlig liten dam, ett gammalt fnask - eller bådadera? Inte kan väl suget till det obscena bara gå upp i rök? - Och vem - vad - möter hon..?

Men naturligtvis är det bara en fantasi.

”Detta Europa”, skriver Frans Fanon, ”har alltid haft ordet människan på läpparna och ständigt bedyrat att det bekymrade sig enbart om människan. Men vi vet idag med vilka lidanden mänskligheten fått betala för envar av den europeiska andens segrar. Nej, kamrater, vi är färdiga med att leka européer. Vi måste hitta på något nytt... Låt oss försöka skapa den totala människan som Europa inte förmått skapa.”

Det är från hans bok ”Svart hud, vita masker”. Han växte upp i Martinique, blev så småningom aktiv i den algeriska frihetskampen mot Frankrike, och genom sina skrifter en av inspiratörerna till 1900 talets antikoloniala rörelser. Det började med att han enrollerade sej som soldat i striden mot Nazityskland och Vichyregimen och upptäckte att han var neger...

”Titta en neger!’ Det var en yttre stimulans som snärtade till mig i förbigående. Jag antydde ett leende.

’Titta en neger!’ Onekligen sant. Det roade mig.

’Titta en neger!’ Snaran började långsamt dras åt. Jag visade öppet hur road jag var.

’Mamma, titta på negern, jag är rädd!’ Rädd! Rädd! Nu började man alltså bli rädd för mig. Jag ville skratta mig halvt fördärvad, men kunde inte.

Skrattet fastnade i halsen eftersom jag redan visste att det fanns sägner, historier, historien... På tåget handlade det inte längre om en medvetenhet om min egen kropp i tredje person - utan i tredubbel person. På tåget lämnade man mig inte en utan två, tre platser. Det roade mig inte längre. Det var inte det att jag såg världen genom feberhallucinationer, jag levde i tre personer: jag tog upp plats. Jag sträckte mig mot den andre... och denne andre löstes upp och försvann. Äckel...

Jag var på en gång ansvarig för min kropp, ansvarig för min ras, för mina förfäder. Jag riktade en objektiv blick mot mig själv, upptäckte min svärta, mina etniska särdrag - och möttes av ett öronbedövande larm om kannibalism, mental efterblivenhet, fetischism, rasdefekter, slavskepp och framför allt, framför allt: ’Y a bon banania’.

Denna dag, desorienterad och oförmögen att vistas utomhus med den andre, den vite som obarmhärtigt stängde in mig, avlägsnade jag mig långt från min därvaro, mycket långt och gjorde mig själv till objekt. Vad innebar detta för mig om inte en amputering, en lemlästning, en blödning som täckte hela min kropp med svart, levrat blod? Men jag ville inte denna omprövning, denna tematisering. Jag ville helt enkelt vara en människa bland andra människor. Jag skulle velat anlända smidig och ung till en värld som var vår och bygga upp den tillsammans med andra.”

Jag har i själva verket inte ”upptäckt” Fanon förrän nu. Han dog 1961 och älskades av de vita kulturredaktörerna som såg honom som en av dem - eller ville se sej själva som hans like. Efter honom var det palestiniern Edward Saïds tur att bli kramad; han skrev så fint om ”Den intellektuelles ansvar” och ägnade sej mer åt att kritisera den hjälplöse Yassir Arafat än att avslöja Israel - och framför allt var han liksom sina beundrare ”självständig”, oorganiserad, partilös, u.p.a.

Jag är inte mindre vit för att jag har en barmig damkropp och använder mascara, eyeliner och läppstift - men jag är hellre dåre än klok som *de*.

”Fan vad du har spökat ut dej!”, utbrister en gammal bekant som jag stöter ihop med på Hornsgatan. Han granskar mej uppifrån och ner och döljer inte sitt hån medan jag, dekolleterad och yppig, försöker övervinna min utsatthet och lekfullt, nästan flörtigt leende föreslår att vi ska ta en fika i det vackra vädret. Efter en liten tvekan, som jag föreställer mej handlar om ifall han vill visa sej med en sådan som mej, följer han med till Sophie’s där uteserveringen är närmast fullsatt och han verkligen får känna av hur det är att umgås med ett freak. Han blir uppenbart förvånad när Helen, baristan, glatt välkomnar mej och frågar hur det står till; men jag är ju stamkund och hon, i tjugooårsåldern, vet ingenting annat om mej än att jag ser ut som jag gör.

Förr var det alltid han som tog initiativet till en öl eller fika - varje gång, visste jag, med förhoppningen att jag liksom han skulle övergett vår ungdoms ”naivitet” och ”politiska illusioner” - nu uppträder han som en segrare (eller faktiskt som en man som vill imponera på en kvinna...) och skryter om sina akademiska meriter, citerar och rekommenderar böcker som han vet att jag aldrig hört talas om, och kommer till och med in på sina välartade, framgångsrika barn - tills jag (hur jag nu lyckades med det) plötsligt kunde skjuta in att jag fortfarande är politiskt engagerad och aktiv... då han fullständigt kom av sej, sneglade mot min urringning och sedan mot alla sneda leenden och blickar omkring oss; så hittade han på att han hade en tid att passa, tog sin portfölj och reste sej och gick.

När vi några dagar senare återigen råkade mötas, nu på perrongen på Mariatorgets tunnelbanestation, stirrade han krampaktigt rakt fram och låtsades inte se mej - så som nästan alla bekanta från förr. Och självklart kände jag av det - annars vore det ju ingen mening.

Kanske var det de transor och fjollor jag skymtat under tidigare resor - i Köpenhamn och Pireus, Hamburg och Amsterdam - som den där hösten lockade mej att spöka ut mej i kvinnokläder - därför att de föreföll mej vara de mest patetiska, beklagansvärda, obscena människovarelser jag träffat på... samtidigt som de måste ha *valt* detta liv, i någon mening måste njuta av att strutta omkring i högklackat, klänning och peruk, njuta av andra människors grimaser, spottloskor och till och med dödshot... jag som kunde fantisera om att deras högsta dröm var att bli ”upptäckta” och förevisade som freak, abnormiteter på cirkus eller cabaret... på samma gång som skräcken, den djupa självförnedringen i detta fick mej att smussla med mina kvinnotillbehör i tjugooåta år innan jag vågade komma ut...

I det Sverige som Cordelia så småningom upplevde som ”Landet som icke är, befolkat av de goda och rättfärdiga hedningarnas skuggor” - med mina ord: landet där ingenting betyder eller får betyda något - har jag vuxit upp och blivit väl omhändertagen; och liksom hon är jag djupt tacksam - och otacksam.

Den sovjetiske filmaren Andrej Tarkovskij sa en gång: ”I Sverige är man fri, i Sovjetunionen kan man *vara* det”. - Vad är frihet utan motstånd? Det gäller som sagt, på det ena eller andra sättet, att göra själen vidunderlig.

Det är redan tjugosex år sedan, fyra år efter den där hösten 1982, som jag skrev:

Vem gjorde dej seende
och berövade dej synen?

Jag ville in
- in, in!
och värmde mina ögon
över alla kärlekens,
förnedringens och
motståndets eldar.
Ögonen glödde
i mörkret på scenen.

Varje gång när
ljuset hade tänts
och visslingarna dånade
visste jag att
jag hade lyckats.

Hårt håller jag hennes hand när porten öppnas och vi till sist släpps in i den bländande lokalen - jag vet; bakom de svarta glasen vågar hon inte lyfta blicken från golvet, inte möta de andras ögon och grimaser. Ingenting av stolthet finns i hennes rörelser eller hållning, hon kvider när jag lämnar henne ensam vid bordet synlig för alla; synlig som ingenting annat än kropp och kön.

(Jag som kunde trätt in där strålande av kärlek - stark, vacker, beundrad i blusliv och svepande kjol! Åh min Lazuli, varför måste jag förnedras?!)

Djuprött, kletande läppstift, snäv, lila kjol och en karamellgrön, stramande jumper är det lilla som behövs för att beröva henne självkänslans, självmedvetenhetens och kärlekens skönhet, allt som behövs för att undertrycka och föfula hennes själ - göra den till en hjälplöst stinkande honsjäl! Kåta fixerar männens ögon hennes könsdelar, föraktfulla sveper kvinnornas blickar över hennes ”vulgära” utklädsel och tror sej veta precis vad hon är ute efter. Jumpern spänner över de utstående brösten, den glänsande kjolen framhäver den putande magen, de kraftiga höfterna och stjärten - ingen kan tro annat än att detta är hon, att det är så hon uppfattar och vill se sej själv; vem kan tänka annat än att hon njuter av männens dregel och patetiska stirrande, att hon klätt sej i längtan att bli avklädd och nersölad av i stort sett vilken man som helst... och kvinnorna, våra systrar, äcklas och hånler..!

Jag står vid bardisken och ser hennes fångenskap, ser de andras blickar och hör deras ord, och när jag sätter ner öglaset framför henne känner jag hennes doft, känner trosorna klibba mot mitt sköte. I hennes förnedring möter jag mej själv.

(Jag är Tintomara; min Lazuli ser mej.)

Men häromdagen gjorde min lilla Annabelle och jag en utflykt till mina barndomstrakter.

Under slutet av kriget (som ändå alltid fortsätter) bodde jag tio-elvaårig intill eller praktiskt taget under en landsvägsbro som var minerad för att kunna sprängas om en fiende skulle anfalla norrifrån. Några meter öster om södra brofästet låg en militärförläggning, några meter väster om det låg huset och backen med krusbärsbuskar och körsbärsträd som mina föräldrar köpt. På krönet ovanför stod ett vaktorn som var bemannat dygnet runt, i skrevorna låg bunkrar med skjutriktning mot bron och andra sidan sundet och jag måste ha identitetskort för att ta mej till skolan eller till den förfallna bryggan, rakt under bron, där vår gröna eka låg. Ibland blev jag bjuden på smörgåsar eller ärtsoppa av soldaterna, en gång, när mamma tydligen var ute, följde en av dem med upp och bytte blöjor på min lillasyster. Det var vad kriget var för mej och när soldaterna försvann kunde jag krypa ner i luckorna i brovalvet och hitta plankorna som hållit uppe dynamiten, jag klättrade upp i vaktornet och alla bunkrar från sundet ända bort till Brunnsviken på andra sidan var mina. Jag hade skilts från min första bästa vän när vi flyttade från Sundbyberg men så småningom träffade jag Roffe som bodde vid Ålkistan, den lilla kanalen mellan Brunnsviken och Värtan. Det förfallna huset hade varit banvaktstuga vid en för länge sedan nedlagd järnvägsstation. Så när som på ett isolerat villaområde vid Värtan och några kolonistugor och en ständigt rykande soptipp på brunnsvikssidan var allt skog, vatten, ruiner och bunkrar omkring oss och vi byggde varsin båt av plank och masonit och hade ett par härliga somrar tills hälsovårdsnämnden dömde ut banvaktstugan och han försvann (och när jag tjugo-trettio år senare försökte hitta honom blev det bara för att upptäcka att han var död). Sommaren efter att han flyttat seglade jag en sista gång genom det nästan igenvuxna sundet vid Bockholmen och hittade hans gamla paddel vid bryggan. Huset var låst men när jag tryckte näsan mot fönstren kunde jag se att bilden av den vita angorakatten satt kvar över platsen där hans mamma brukade bjuda på saft och bullar.

Längs Brunnsvikens östra strand finns sedan Gustaf III:s tid platser som kallas Bellevue, Albano, Frescati och Tivoli. Hagaparken är mittemot. Bellevue och Albano ligger på varsin sida om Roslagstull och där har man nu sprängt tunnlar för Norra Länken. Något hundratal meter utanför tullen låg när jag var pojke ”Första torpet” som Bellman sjöng om (och på andra

sidan vägen Fredrikssons Trä där Roffe och jag köpte plank och masonit). Frescati är idag synonymt med Universitetet men där finns också Naturhistoriska riksmuseet och Bergianska trädgården. För att komma till Tivoli måste man ta sej över (eller under, med tunnelbanan) Ålkistan och promenera genom koloniområdet eller den moderna bebyggelse som idag heter Södra Bergshamra. Tivoli, naturligtvis uppkallat efter den stad i Sabinska bergen där kejsar Hadrianus och kardinal Ippolito d'Este hade sina palatsliknande villor, är sedan länge bara en vackert vildvuxen kulle med klippor mot vattnet. Där gick jag på upptäcktsfärd som tio- elvaåring, dit seglade jag och Roffe, dit promenerade jag med pappa och mina syskon och så småningom med min första fru till det enda påtagliga spåret av kullens storhetstid, tonsättaren Joseph Martin Kraus' grav från 1792. Han skrev bland annat musiken till Gustaf III:s begravning. Ensam på en liten gräsplätt väster om kullen reser sej gravstenen omgiven av krukor och kedjor och inskriptionen lyder "Här det jordiska av Kraus, det himmelska lever i hans toner".

Nästan hela livet har jag kunnat det utantill och det var med dessa rader jag lockade med mej Annabelle till Bergshamra, Tivoli och Kraus. För andra gången på en månad lurade jag henne, oavsiktligt, att klättra i berg; jag hade glömt, eller förr inte märkt, att stigen runt kullen var så kantig. Hon hade dessutom nya skor, svarta och eleganta och hala, och jag, som alltid, sandaler med gummisulor. Jag fick skaffa henne en käpp till tredje ben och hålla mej tätt bakom henne i branterna om hon skulle falla. Det är sant att hon för mej inte är mer än sjutton år, men vi börjar ju trots allt bli lite till åren.

Hon fick läsa inskriptionen och se att jag citerat rätt. Vi satt på en klippa vid stranden och åt smörgås och drack saft. Över den stilla vattenytan ett svagt brus från Uppsalavägen. Vid strandkanten en gul barnspade i plast. Buskar och träd i alla färger och där fanns bara vi. Kraftfulla ekar och rester av husgrunder, överst på kullen låg fortfarande bunkrarna från världskrig nummer två. I koloniområdet pallade vi äpplen.

Det var sommaren sedan Roffe flyttat som jag hängde med några andra killar in på damavdelningen på Vanadisbadet. Vi gläntade på dörren till bastun och stirrade under någon-några sekunder på de nakna, hetsande obegripliga flick- och kvinnokropparna. Jag vet inte om det var före eller efter kvinnorna vid massgraven.

IV

Det snöar, hela Sverige är snötäckt, och igår kväll, söndagen den 27 december, delade min gamle vän Peter och jag en flaska rödvin i hans nya lägenhet tio trappor upp i Södertorn. Snöröjningen har inte hunnit med och det kändes som Moskva när jag pulsade fram och tillbaka i mina vackra, svarta kängor; men i och med hans flytt är det faktiskt bara några hundra meter mellan oss. Jag önskade honom lycka till med en burk flingsalt och jag tror han uppskattade det fastän han kallar sej "Fången i tornet" och vägrar se denna nya bostad som ett hem. Hans fru och han har separerat efter mer än tjugo år.

Det var uppenbart att min mjuka, fylliga kvinnlighet, i mörkröd jumper och kjol, präglade vårt samtal. Jag försökte försiktigt lyfta honom ur hans pessimism, särskilt som den också drog med sej det förflutna och förringade allt han gjort och borde vara stolt över. Jag var inte bara - eller kanske inte ens främst - en gammal vän utan en trygg, mogen, till både kropp och förhållningssätt moderlig väninna för vilken han kunde öppna sej i sin smärta. När vi till sist stod i hallen och jag höll på att snöra på mej kängorna sträckte han ut handen som för att smaka på min mjukhet och sa att jag verkligen var fin.

Det handlar om en ömhet - fjärran från sexualitet men ändå med den sexuella könsskillnaden som förutsättning - kanske just en moderlig ömhet med sitt uttryck i former, konsistens, tonfall och klädsel. Detta som tillsammans skapar en befruktande trygghet - och nu inte längre enbart för mej (som ju i hemlighet varit innesluten i den i över trettio år) utan även för andra. Jag kunde - kan - ge honom tröst, jag var inte bara en "transa", ett "freak", jag förkroppsligade kvinnligheten, jag kunde dela med mej av mina kvinnokänslor och kvinnoögon, av mina bröst, min mage, mitt hull... så som det hänt att jag själv fått tröst!

Det finns situationer, vet jag, när den råa, manliga sexualiteten helt gett vika för längtan efter närhet och ömhet, då en kvinna kärleksfullt kan breda ut sej och skänka liv också åt en främling; det kan jag - tyvärr - inte ge.

Men när Peter hejdade sin impuls att smeka min arm, var det då i insikt om att beröringen skulle kunna bryta illusionen... eller tvärtom för att illusionen förde med sej en påtvingad respekt..?

Jag skulle tyckt om det. Mycket - som varje kvinna, föreställer jag mej, som med sitt hjärta fått vara med om en sådan kväll.

Så som läkarvetenskapen utvecklats skulle jag ju idag kunna låta operera mej till kvinna och ibland har jag förstås fantiserat om det. Det är väl till och med möjligt att transplantera hela underliv (vilket jag i högsta grad föredrar framför en ”rekonstruktion” som knappast kan bli perfekt) och som så många ”riktiga” kvinnor kunde jag få vackra bröstproteser och ny näsa, nya läppar, ögonlock, öron, etc - och att jag inte kunde bli med barn skulle ju inte skilja mej från andra femtiosjuåriga kvinnor. Jag har föreställt mej hur jag, om jag hade pengar till det, under ett år kunde slå mej ner i Köpenhamn eller någon annan utländsk stad där det finns en lämplig klinik och sedan komma hem oigenkännlig till en ny bostad och ett nytt liv. Jag har gått så långt att jag tänkt mej hur jag skulle inreda min nya lägenhet och att jag skulle ha balkong och frossa i pelargoner.

Det kanske mest upphetsande i dessa fantasier är att jag då skulle kunna gå på Forsgrenska badet (i Medborgarhuset, fem minuter från där jag bor nu) och stå där och klä av mej bland andra nakna och halvnakna kvinnor, i självklarhet blotta min kvinnokropp och vara en av dem - bli sedd med samma blandning av likgiltighet och nyfikenhet som jag ser dem. Där på bastulaven skulle jag sitta som en medelålders, stadig och yppig kvinna vilken som helst, jag skulle vara detta avsminkade, svettblanka ansikte och denna tunga, kokande kropp... och när jag kände de unga kvinnornas eller flickornas blickar mot min underkropp och mina välformade bröst, då jag själv sneglade ner mot mina uppvärmda, vidgade vårtgårdar och föreställde mej flickornas lockelse och äckel skulle jag vara fullkomligt *i mej själv*...

Jag kan känna *suget*. Och somliga av de kvinnor jag varit med har väckt det mer än andra (så att jag efteråt ibland har undrat om jag älskat eller åtrått dem av ”fel” skäl). - På landet har det hänt att jag upplevt något liknande eller ”samma” sak när jag sett en fluga fastna i ett spindelnät. Jag har sett spindeln närma sej och hur den stannat en bit ifrån och väntat medan flugan fäktat med vingar och ben tills den enda rörelse den kan åstadkomma är svaga ryck i nätet. Så skyndar spindeln fram och drar trådar kring allt som spretar och flugan blir levande förvandlad till en liten avlång, svart kokong som gungar lite i vinden - och jag *avundas* den..!

Men jag har för länge sedan insett att operation är ett felspår. Snart skulle jag ju vänja mej vid både pelargonerna, silikonbrösten och ansiktet i spegeln och om jag då inte längre kunde se mej själv med mansögon - om jag i bastun inte längre mindes pojken som kikade genom dörrspringan - vad hade jag då vunnit..?

Men jag vet vad jag skulle förlorat: *skammen*.

På vägarna vid Irbid, Jerash och As-Salt står svarta bilvrak, de flesta personbilar, sönderbrända av napalm tillsammans med sina passagerare. Israeliska stridsflygare har roat sej med att skjuta prick, långt från varje stridsområde, och sitter nu hos sina familjer i det ockuperade landet och skryter med sina bedrifter.

Du är journalist och noterar bilvraken i din anteckningsbok. Det är den 11 eller 12 juni 1967 och du är utsänd att rapportera om hur det ser ut i Jordanien efter kriget, speciellt om det är många flyktingar som tagit sej över Jordanfloden.

Hyrbilen möter en lastbil som kryper uppför den branta vägen. Flaket är överfullt av människor och lösa ägodelar.

Du griper efter din kamera och ber taxichauffören vända och köra efter lastbilen. Ni hinner snart upp den och du ber honom lägga sej så nära som möjligt. På något tiotal meters håll sitter du med kameran riktad mot människorna på flaket och urskiljer stora korgar, en säng, en cykel, madrasser, rullar av täcken.

Du knäpper en första bild och ögonblicket efteråt får människorna på flaket klart för sej vad du håller på med. Både männen och kvinnorna börjar skrika åt dej och hötta med nävarna, deras ansikten uttrycker raseri. Några av männen reser sej vinglande upp med knutna nävar.

Kameran sjunker ner i knät och du stirrar på dem några sekunder, ber taxichauffören stanna och vända.

Du upplever att du ser dej själv med dessa människors ögon och du skäms så att ansiktet hettar. Först har de jagats iväg från sina hem av europeiska kolonistörer - sedan kommer en annan europé och fotograferar dem för att visa upp deras elände inför världen. Då du fotograferade dem, genom den inställning du hade då du lyfte kameran mot dem, var du själv en del av den maktapparat som fördrivit dem och höll dem nere.

Bilden av människorna på lastbilsflaket hittar du ett par år senare på en filmrulle med nytagna sommarbilder.

Du stirrar på detta negativ av figurer och föremål på ett lastflak och upplever hur människorna på bilden trängde in genom kamerans och ögats linser och blev en del av dej själv - och drev dej att bli en del av dem. Dessförinnan var linserna väggar med vilka du höll dem ifrån dej, med vilka du registrerade deras liv på ett sådant sätt att du samtidigt kunde fortsätta att ostört leva ditt; som om deras liv och ditt saknade samband.

Och du tänker på att dessa väggar inte bara skilt dej från dessa människor utan från alla eller nästan alla, och att det inte bara var palestinierna som bröt sej igenom - de banade väg för alla, eller nästan alla. De raderade ut ett tillstånd där ditt medvetande om dej själv hade utvecklats till en pervers föreställning om att bara du existerade och att människorna omkring dej var organismer utan själ. - Så måste du tillägga: en sådan genombrytning har givetvis en bakgrund; så lätt byter man inte roll.

Och dessutom: det som trängt in i dej och befruktat dej måste vårdas och förvaltas väl för att inte vissna och dö bort.

Du får del av en sanning, av en del av verkligheten, och du drivs omedelbart att söka få andra att se den - det är en naturlig mänsklig instinkt; barnet ser en nyckelpiga för första gången och ropar mamma, pappa, kom och titta!

Du finner att människor förnekar sej själva, sin kunskap om sej själva, sina egna instinkter och grundläggande rättsuppfattningar. De svarar dej:

- Flyktingarna gav sej av frivilligt. Judarna har rätt till landet eftersom de bodde där för tvåtusen år sedan. Israel är ett av de mest demokratiska länderna på jorden. Flyktingarna kan väl lika gärna bo i något annat arabland, varför ska de bo just i Palestina?

Först blir du förbluffad. Sedan galen. Så drivs du att försöka förstå varför just denna bit av sanningen får människorna att känna sej så hotade att de förnekar sej själva.

Du tar din sanning på fickan och går till Aftonbladet där de just då låter röster komma till tals som försvarar studentrevolterna i Paris och Stockholm, demonstrationerna i Båstad mot tennisspel med Rhodesia. Men de svarar dej att de ”inte vågar röra i getingboet”. Från Israel skickar du hem din sanning till radion och till olika tidningar; den kommer inte in någonstans.

Historien är inte intressant, varken den allmänna eller den individuella, om man inte kan dra lärdomar ur den. - Vad gör du med en sanning som ingen vill höra?

Du ställs oavbrutet inför alternativen: tumma på sanningen så att den mjukt och behagligt kan rinna in genom lyssnarnas öron; lägga den på hyllan och glömma den; framhärda med att söka föra fram den som den är.

Det är förstas dina personliga intressen och din bakgrund som först och främst avgör vilket alternativ du väljer. Om du lever av att vara journalist och skriva debattböcker är det sannolikt att du väljer den första varianten. Om du har villa och båt och riskerar att förlora jobbet om du blir känd som ”besvärlig” är det troligt att du väljer den andra. - Om du inte har något speciellt att förlora finns möjligheten att du väljer den tredje.

Om du en gång har valt det tredje alternativet, att framhärda, innebär det däremot inte att du har valt en gång för alla. Omvärlden fortsätter att erbjuda dej alla tre alternativen, och din livssituation förändras. Du kanske gifter dej, får barn, hamnar i ekonomiska svårigheter. Varje dag måste du välja på nytt - och om du är ensam är risken stor att sanningen krymper inom dej till fördel för sådant som rör din dagliga tillvaro. Om du är ensam står du där säkert till slut med trettio silverpenningar.

Men om du första gången valde att framhärda har du i fortsättningen stöd av detta beslut: du har vårdat och vidgat den bild som trängde in genom dina ögonlinser, de människor som trängt in i dej ger dej kraft och får hela tiden sällskap av fler människor.

Och det faktum att du strävar efter att förstå varför din sanning är så oacceptabel och det faktum att ditt framhårdande kräver av dej att du upprättar kanaler för din sanning tillför dej steg för steg kunskap och steg för steg kontakter med människor som har förmåga att ge och ta emot kunskap. Och såväl kunskapen som dessa människor ger dej ökad styrka inför nästa valsituation.

Och det inträffar, att det framhårdande som du en gång uppfattade som en privat fråga mellan dej och din sanning börjar framstå för dej som en del av en allmän tendens i samhället eller världen. Din sanning rör sej av egen kraft, buren av de människor för vilken den är ett livsvillkor, och din roll är att bära tillsammans med dem i din situation och ditt land.

Valet kvarstår, ständigt och dagligen, men möjligheten att välja något annat än framhårdandet blir allt avlägsnare; de båda andra alternativen framstår tydligt som vägar som via självförakt skulle leda mot självmord eller hospital. Fastän världen återigen förändras vinner dej sanningen på nytt och på nytt.

Det är en mild, frisk försommarmorgon, balkongdörren står öppen och jag har just gått min lilla runda (i min röda morgonrock) och plockat bort vissna blommor och vattnat - men är fortfarande rätt omtumlad efter ett "experiment" jag företog igår. - Jag hade åkt till Plantagen i Åkeshov för att titta på nya pelargonsorter - särskilt var jag ute efter den märkliga *Pelargonium sidoides* med mörklila, smala blomblad, men den hade de inte inne - då jag fick tanken att pröva hur det kändes att bege sej ensam in i Judarnskogen (där jag ju varit flera gånger i mitt tidigare liv).

Idiotiskt, vanskligt, *farligt* förstås, men när idén väl uppstått kunde jag inte stå emot. Jag hade fastnat en stund framför min spegelbild i ett av Plantagens fönster och tyckte jag var "fin" och "tilltalande" i min vita basker och sommarklänning - och det var just det, att jag upplevde mej "attraktiv", som frestade mej... Som i trance köpte jag kex och juice i pressbyråkiosken och gick genom slottsträdgården till ängen där skogen och den anlagda stigen börjar - och såg den lilla sjön glittra genom lövverket och tänkte att jag var tokig. Lördagseftermiddag, Plantagen skulle just stänga när jag gick därifrån, jag hade inte mött en människa - nog borde jag väl åtminstone kunna gå den lilla biten till den gamla bänken och papperskorgen vid strandkanten... inte kunde väl någon sexualdåre vara så korkad att han stod och väntade i en tom skog på någon som var dum nog att promenera ensam...

Jag steg in under valvet av snåriga trädkronor, hann inte mer än fem-sex meter förrän en hoppande koltrast höll på att skrämma ur mej det lilla vett jag hade kvar, och jag kom fram till bänken, såg fortfarande ingen och tänkte att jag i alla fall måste fortsätta några hundra meter så att jag på allvar kom in i skogen... och fastän jag insåg att jag resonerat fel och att det var just när skogen var tom som våldtäktsmännen eller hatarna tålmodigt väntade på sitt byte så fortsatte jag den slingrande uppførsbacken in i skogen, det var som att jag var berusad av rädsla och såg mej själv gå där som en enda inbjudan med min putande kofta och bara ben - och plötsligt hade jag vänt och rusade tillbaka i panik med värk i underlivet... och när jag sjönk ner på bänken upptäckte jag att jag kissat på mej.

Jag öppnade juiceflaskan och försökte lugna ner mej, jag såg änderna och sothönsen men inte att det var vackert och rofyllt och jag var tvungen att komma ut ur skogen och fortfarande när jag såg Plantagen och tunnelbaneskylten hade jag inte mött en enda människa; sedan sysselsatte jag mej hela vägen hem med att försöka se till att ingen kunde se mej bakifrån och upptäcka fläckarna på klänningen.

Det konstigaste är att jag tror att jag kommer göra det igen.

I bok efter bok har jag upprepat;; om jag blivit kvinna och ändå varit jag är det bara alltför sannolikt att jag skulle råkat ut för mej själv som man...

Jag har identifierat mej med den österrikiska författarinnan Ingeborg Bachmann (1926-73):

”Den 15 mars 1938, den dag Hitlers trupper marscherade in i hennes hemstad Klagenfurt, döpte hon till ’den dag mina minnen började’... För Bachmann var skulden universell och tidlös och därmed omöjlig att sona, lika lite i litteraturen som någon annanstans... ’Jag har ofta frågat mig, liksom kanske också ni, vart brottets virus tagit vägen - det kan väl rimligen inte bara ha försvunnit från världen för tjugo år sedan’ skriver hon 1966 och slår fast att de mord som nazisterna offentligt propagerade för nu begås i det stilla, i hemmets hägn, i våra närmaste grannskap. Inte minst synlig blir denna mordets institutionalisering och ritualisering i relationen mellan man och kvinna, där den ena parten har som mål att behärska medan den andra ser som dygd att kravlöst underkasta sig... Maktkampen mellan man och kvinna tycks för henne närmast ontologiskt given...”

”Bekanta talade om en för henne karakteristisk spaltning mellan ’Wortwelt’ och ’Realwelt’, mellan den imaginära och den sociala världen. Kanske hade det också med tiden att göra. 60-talet fordrade emancipation och engagemang såväl som litterärt nytänkande av sina författare. Bachmann lyckades på något förunderligt sätt kombinera båda utan att förlora i integritet... Utmärkande för henne är också en känsla av osäker hemmahörighet i det egna jaget som ibland fick henne att känna sig utvald men lika ofta marginaliserad och alienerad.”

”Vad gäller sensibiliteten och sårbarheten liknar hon mycket den Franz Kafka som hon sade sig beundra. Lika lite som Kafka betraktar Bachmann litteraturen som ett redskap för att skapa autenticitet och närhet. Tvärtom använder hon dikten för att komma åt grundläggande känslor av skam, otillräcklighet, subjektivitetsförlust... Hos Bachmann tillkommer också en känsla av att språket i sig är kontaminerat, besudlat av skam och med våldets mekanismer så att säga inbyggda i sin egen grammatik... Genom att objektivera och sortera in i regelverk dödar språket samtidigt som det benämner.”

”Der Fall Franzå handlar om den unga Franziska Jordan som av sin make skrivits in på ett mentalsjukhus utanför Wien. Det framgår att mannen, en berömd psykiater, ända sedan äktenskapets början fört protokoll över henne, protokoll i vilka varje dröm, varje minne, varje kärleksord hon anförtrott åt honom är analyserat i minsta detalj. Sjukhusvistelsen är tänkt som ett sista led i denna ’vetenskapliga studie... Ju mer Franziska ser av de mekanismer som hållit henne fången desto starkare blir hennes förtvivlan och maktlöshet och till slut dör hon i en nästan hallucinatoriskt framställd våldtäktsscena, mitt ute i den brinnande öknen.”

”Som kvinnlig medlem i den mansdominerade Gruppe 47 - ung, vacker och begåvad - hamnade hon genast i rampljuset... Ett fyra år långt förhållande med författaren Max Frisch lämnade Bachmann svårt kränkt... hon måste ha somnat med en brinnande cigarett i handen... Hennes död framstår främst som den yttersta konsekvensen av en långt driven självdestruktion...”

Jag har skrivit:

”Hon ligger på sängen, naken.

Det närmaste jag kan komma henne är då jag säger ’Vi’.

Hennes hud känner jag bättre än min egen, jag har berättat för henne vad som sker med hennes blygdläppar då jag smeker henne, när jag gör hennes bröstvårtor styva upplever jag dem som mina.

Jag vet hur jag ska säga för att göra henne glad, hur jag ska säga för att göra henne ledsen.

Det ligger någon på sängen, och det är inte jag, det är någon utanför mig.

Hon ligger där naken och jag känner till lika mycket om henne som jag känner till om bilar.

Ventiler drev spindelbultar smörjningsnipplar säkringar luftrenare förgasare bränsleförbrukning choke styrinrättning (för att inte tala om stötdämpare lufttryck kraftöverföring elsystem slaglängd).

Men hon öppnar munnen och säger ’Jag’.

Mitt arbete, målarens, är att upptäcka verkligheten åt mig själv, och därmed åt andra, att hålla upp en bit verklighet i luften och bearbeta den tills jag når fram till dess innebörd. Ibland har jag trott att jag har lyckats, ibland flera timmar flera dar.

Verkligheten, det är för mig människorna.

Jag har inbillat mig mycket, men hittills har jag aldrig kommit längre än till att ha frilagt underhuds fett och de ytliga blodkärlen.

Jag har målat inälvor, tarmar lungor njurar hjärtan struphuvuden öronlabyrinter hjärnor, jag har krängt människorna ut och in, och sen har jag skrattat åt mig själv, eller gråtit.

Allt jag rör vid blir meningslöst, allt vackert blir fult, i varje människa jag närmar mig ser jag till slut bara tomheten, min egen tomhet.

Det finns hemligheter i människorna, jag kan se det på avstånd i deras ögon i deras rörelser. När jag närmar mig någon försöker jag göra det så försiktigt som möjligt, ibland grips jag av en stor glädje då jag inbillar mig att jag är på god väg, och jag anstränger mig för att vara varsam, trevar mig fram, men plötsligt står jag ändå där och blickar in i tomheten, hemligheten som jag sökte har lösts upp förintats. Det är som om den inte skulle tåla min beröring eller min blick, som om det var jag som varje gång utplånade den.

För att komma åt verkligheten måste jag undandra den min påverkan, se på den och röra vid den utan att den märker det.

Arbetet vid staffliet är för mig som ett samtal med de idéer jag försöker gestalta, på duken uppstår svar på ibland uttalade, ibland knappast medvetna frågor.

Men det är med de samtalen som med de konversationer jag för med människor som har fångat mitt intresse, efter ett tag har svaren visat att det som fångade mig bara var något som existerade på ytan, ett sken.

Då ser jag ingenting annat än en blodfattig hud med ojämnheter och smutsiga porer.

Där står jag med min vanmakt - många gånger har jag efter sådana ögonblick låtit mig sjunka ner i hopplöshet och överksamhet, det händer allt oftare, varar allt längre.

Jag är bara jag, på något sätt måste jag spränga mina begränsningar.

Förr kunde jag utgå från mig själv, intala mig att det som var sant för mig var sant för de andra, sen såg jag i deras ögon i deras sätt att leva att en sådan utgångspunkt var orimlig.

Jag såg deras ögon le, såg det hemlighetsfulla i deras inre tränga upp till ytan, upplevde kontrasten mot mina mörka dukar.

De är min verklighet - genom dem vill jag nå fram till deras, och eftersom det jag målar bara är produkter av mitt eget jag måste jag välja en annan väg.

Det finns hos dem något som får deras ögon att le, jag vägrar acceptera att de skulle vara tomma som jag.

Jag måste hitta det hemlighetsfulla hos en av dem, jag måste kartlägga en annan människas verklighet så noga att hemligheten blir synlig.

Först därefter kommer jag att kunna måla, åstadkomma något som är giltigt.”

På Epas bar på S:t Eriksgatan valde jag ut en kvinna i röd hatt, vit jumper och grå kjol och utforskade hennes liv under tre månader utan att hon märkte det. Jag tillägnade mej så småningom allt från hennes vanor och umgänge till vad hon hade i kylskåpet och storleken på hennes underkläder. På försommaren (1966), då romanen var klar och hänförelsen och besattheten börjat klinga av, läste jag parallellt Dostojevskijs ”Idioten” och Lenins ”Staten och revolutionen”. I den förstnämnda identifierade jag mej med såväl huvudpersonen som hans motpol Rogosjin, i den andra fann jag för första gången en samhällsanalys som bekräftade mina egna tankar.

(Ja, jag vet - jag var och är naiv; som till exempel Ingeborg Bachmann eller vilket som helst barn som ser att kejsaren är naken. Det är ju själva förutsättningen!)

Återigen Jemen, arabisk medeltid, november 1966. Facebook-revolutionerna tillhör nästa årtusende, imamen har just störtats, inbördeskrig där republikanerna stöds av Gamal Abdul Nassers Egypten, de imamtrogna av kung Feisals Saudiarabien. Alla kvinnor i heltäckande, svart niqab. Det en gång så inbringande mockakaffet sedan länge ersatt med qat som alla män tuggar. Innanför ringmuren består huvudstaden Sana'a sedan tusen eller flera tusen år av brungrå höghus, som skyskrapor, i halmblandad lera; vitkalkade ramar kring de glesa fönstren, rännor där urin och exkrementer rinner ner i de smala gränderna. Så påstods husen och städerna i det gamla Assyrien ha sett ut. Åsnor och kameler, vita minareter, bron över wadin byggd i trappsteg. Enstaka moderna byggnader utanför muren, ett vägbygge påbörjat av kineser från Maos Kina, barnen som sprang skrattande efter mej ropade "Chini, chini!". Jag kom dit med ett egyptiskt trupptransportplan. En egyptisk officer räddade mej sedan jag under några timmar hållits inspärrad i en källarhåla misstänkt för att vara CIA-agent. På det provisoriska inrikesministeriet i Dar el ad'Diafa, tidigare imamens gästhus, möter jag en dag två män med blåslagna ansikten, rakade huvuden vita, fräscha pyjamas och tunga bojor och kedjor kring armar och ben. De knuffas nerför trappan, tvingas med sparkar och slag av gevärskolvar upp i en jeep. Blodet rusar till mitt huvud. Jag vet vart de båda ska föras, till avrättningsplatsen utanför stadsmuren, mellan Bab el Jemen och Bab esh Shiraj. Jag grips av svindel, förvirring, desperation. Jag har aldrig sett människor dö, än mindre sett någon dödas. Jag vill rusa efter, jag vill se, se, se... men en polisofficer föser in mej i ett rum och låser dörren. Jag skriker, jag slår på dörren med knytnävarna, jag rusar fram till fönstergluggen och ser jeepen med fångarna köra iväg, ser människor strömma till, ser dem börja springa, jag hör tjuten, skratten, den flåsande upphetsningen. Jag rusar till dörren, bankar, skriker, sjunker till slut ihop på en stol, utmattad, kluven itu av förtvivlad, frustrerad lust och djupaste skam.

Så många gånger jag under årens, livets lopp har deltagit i den avrättningen! "... han hade sett deras tomma, döda, misshandlade ansikten och hade förstått vad som skulle ske. Han hade börjat springa, han hade blivit en av hundratals, sedan tiotusentals människor som ylande, flåsande rusade efter jeepen, uppför Shara Gamal Abdul Nasser, över Midan Tahrir, snubblande, skrikande runt hörnet in på Shara Abdul Mogni, i ett dammoln ut genom Bab esh Shiraj, till slaktplatsen, avrättningsplatsen, där gamarna redan satt beredda på stadsmuren, där gladorna låg stilla i luften och väntade - där bara hundarna, som gick och rotade bland avfall och mörka fläckar i sanden, tycktes omedvetna om vad som skulle hända.

Han, liksom de andra, hade stått där hänförd med sprängande huvud, dunkande ögonhålur, alla pressade de sej mot varandra, de flåsade varandra i nacken, de var fulla av längtan, de följde förberedelserna som om de varit smekningar... hur de båda männen, som kunde varit de själva, tunga av sina blänkande kedjor, svepta i sina vita, nytvättade pyjamas, släpades oemotståndligt fram till den söndervittrande, höga lermuren, hur de fick stötar och slag av k-pistmyningar och kolvar, hur försiktigt och noggrant, nästan ömt en officer knöt de vita bindlarna för deras ögon, hur de ställdes upp bredvid varandra i den klubbiga, svarta sanden, hur soldaterna radades upp... och det blev tyst, vindstilla, all andhämtning hade upphört, allt var bara närhet, längtan... och det kom ett litet skrik, som en flickas späda lilla skrik, och de vitklädda männen vid muren ryckte till, sjönk sakta, seglande ner mot den svarta sanden..."

Jag hade ingen biljett hem och på flygplatsen vid Al Hodeida nere vid kusten grät jag mej till att få följa med ett egyptiskt plan. Jag fick sitta bakom piloterna i cockpit och se Röda havet och Afrikas berg. Några veckor senare låg jag på golvet i en lägenhet i Beirut och grät för att jag inte fått några julklappar. Det var ett halvår senare som jag konfronterades av nävarna på lastbilsflaket.

V

Alice, tänker jag, är jag minus gråten. Alice behöver inga julklappar, hon är sej själv nog. Trots - eller just för - att hon är ett freak såväl i sina egna som i andras ögon är hon trygg, alltid tillfredsställd, hon har den trygghet, den självtillfredsställelse som jag tidigt såg, eller inbillade mej se, hos många kvinnor. Inbillning eller inte har jag från dem lånat de inbjudande, mjuka formerna, de mjukt omslutande kläderna - inneslutenheten i en kropp som hela tiden känns, är närvarande, synlig, alltid i någon mening sedd, betraktad med alla tänkbara känslor och tankar. Befriad från gråten om än inte från ansvar. Befriad från skammen - eller förkroppsligande den. Det var ju ur mördandet, skändningarna, massakrerna i Sabra och Chatila hon föddes. - Eller ur år efter år av etnisk rensning, massakrer, raserandet av byar, bombningar av flyktingläger, kolonisering av den lilla återstoden av Palestina - alltmedan "min" del av världen förlät David Ben Gurion, Golda Meir, Menachem Begin, Ariel Sharon som om det var de som suttit i Auschwitz.

Som sagt - du ställs oavbrutet inför alternativen: tumma på sanningen så att den mjukt och behagligt kan rinna in i lyssnarnas öron; lägga den på hyllan och glömma den; framhärda i att söka föra fram den som den är. Vintern 1977-78, efter ett par månader i inbördeskrigets Libanon, skrev jag en roman om en israelisk desertör, Jakob Garfunkel, som slagit sej ner i Stockholm. Han blir ständigt ansatt av sin hustru som han lämnat i Israel och bland annat lät jag henne skriva ett brev som jag sent insett att det kunde varit ställt till mej själv:

"Du tror att du kan fly från det förflutna", skrev Sheila Garfunkel, "du inbillar dej att det är möjligt att bli en annan än den du fötts till, du tror att du kan upphöra att vara jude! Du har huggit av knut efter knut på de yttre band som du har upplevt som hinder - men missat att det är i ditt inre som du hör samman med oss. Inuti dej finns avlagringar sen tusentals år, avlagringar som präglar ditt tänkande och dina känslor, avlagringar som du inte skulle kunna göra dej kvitt ens om du skrapade dej ren in på bara skelettet. Ingen tanke kan vara ytligare än den att tro, att varje människa som föds är som ett oskrivet blad. Den tanken är lika enfaldig, och har samma innebörd som den att inbilla sej att man har fötts utan föräldrar! Du var inte 'ny' när du föddes, du var fullklottrad med bokstäver på hebreiska och jiddisch och Gud vet vad för språk, du föddes som en levande Torah-rulle, ja du var mer fullklottrad än så, eftersom du bar med dej dina föräldrars historia ända fram till det ögonblick du avlades! Varje generation från den Jakob som gett dej sitt namn till Hanna som födde dej har präntat in sina skrivtecken i dej! Och varje dag, varje ögonblick, antingen du sover eller är vaken, läser du dessa tecken, präglas du av deras innebörd, hur lite medveten du än är om det och hur mycket du än förnekar det! - Och till detta kommer sen ditt eget liv, dina trettio år i Israel, allt det du själv har sett och hört och känt, tiotusen dagar då din mor och din far, varje människa, varje jude du mött har tillfogat sina skrivtecken, skapat nya samband, nya meningar, bundit nya knutar mellan ditt medvetande och avlagringarna i ditt innersta. Ditt inre är som en tjock väv, Jakob Garfunkel, en väv av vilken du bara kan uppfatta det yttersta av varpen - men du är patetisk nog att tro att det skulle räcka med att slita upp de synliga trådarna för att bli 'fri'... Du är jude, Jakob, från minsta hårstrå i din armhåla till varje tanke du tänker! Till och med i drömmen om att fly, i ditt försök att förneka din identitet, är du jude - hur många tusen, miljoner judar har inte gett sej in i samma irrgångar som du! Hur många har inte drömt om att vara som alla andra, att 'assimileras', och därigenom hamnat i en total kluvenhet, i schizofreni och neuroser, därför att 'assimileringen' inte har kunnat utplåna eller förändra ett enda av alla skrivtecknen i deras inre! Ja, du är patetisk! Du lämnade Israel för att upphöra att vara jude, men där, i diasporan, blir du tusenfalt mer jude! Din 'frigörelse' leder ingen annanstans än till det elände som har drabbat judar i årtusenden, då de har vandrat, irrat, cirklat från stad till stad, från land till land, från förföljelse till förföljelse! Inte bara yttre förföljelse, juden Jakob Garfunkel kommer att förfölja den 'assimilerade' Jakob Garfunkel, jaga honom, hetsa honom, plåga honom, viska i ditt öra om dagen, skrika åt dej i dina drömmar: du måste slita ut ditt hjärta, du måste skrapa ur din

hjärna tills kraniet ligger bart, du måste fläka av din hud, rycka ut dina blodådror, du måste skära bort varje liten nervtråd om du ska bli av med mej! Här, i Israel, var du fri att vara jude, där, i diasporan, är du tvungen att vara det. När du söker hugga dej fri berövar du dej i själva verket själva friheten. Din judiska identitet kommer att övermanna dej, borra sej fast med sina klor i din hjärna som en asfågel på ditt huvud, och du kommer att bli som en av alla de Galutjudar som beskrivs i den nya amerikansk-judiska litteraturen, en Portnoy, en stackars hjälplös dåre... Och mej? Du tror att du kan göra dej kvitt mej?! Läs i ditt inre om Kinneret, om cikadornas spel som låg som en slöja över vattenytan, om bergens silhuetter i månskenet, om fiskarna som lekte med oss när vi låg där mitt ute i det glittrande månsilvret, läs orden du sa till mej, läs orden jag sa till dej! Alltihop finns där, nedskrivet, inpräntat, outplånligt. Läs i ditt inre om våra nätter, om våra dagar, om våra lekar i ökensanden, om våra vandringar i Jerusalems gränder, hör min fars ord då han läste ur Skriften på Rosh ha-Shanah: 'Och i sjunde månaden, på första dagen i månaden, skolen I hålla en helig sammankomst; ingen arbetsyssla skolen I då göra. En basunklangens dag skall den vara för eder. Såsom brännoffer till en välbehaglig lukt för Herren skolen I då offra en ungtjur, en vädur, sju årsgamla felfria lamm, och såsom spisoffer därtill fint mjöl, begjutet med olja: tre tiondels efa till tjuren, två tiondels efa till väduren och en tiondels efa till vart och ett av de sju lammen...' Du känner varje ord, varje mening, du kan läsa upp det utantill när som helst och var som helst, därför att det står skrivet i dej, skrivet tillsammans med sabbatsbordet, med vaxljusen, med min fars framåtböjda, läsande gestalt, med våra beslöjade mödrar - med mej! Jag, Sheila, är inskriven i dej, jag är invävd i din judiska varp liksom du i min, och ingen kniv kan skära oss loss från varandra! Kan du se dej i spegeln utan att se dej med mina ögon? Kan du ens sätta tandkräm på din tandborste utan att söka efter min? För några blickar av hat från dem som vill förgöra oss, för några förbannelser utslungade på arabiska har du ryggat tillbaka i skräck och feghet och velat förneka dej själv, mej och oss alla. Inser du inte att det bara är en tidsfråga innan du kommer att möta hat på nytt? Vart flyr du då?

Jag har dröjt med att skriva därför att den där extrakursen i flygobservation började i mars, ungefär samtidigt som jag fick ditt senaste brev, och varade ända till slutet av förra veckan. Och den har hållit mej igång kan du tro! - Det slår mej att jag inte ens kan tala om för dej var jag har varit! Om du fortfarande hade sett dej som en av oss skulle jag åtminstone ha kunnat nämna i vilka områden vi arbetade,.. Men vi kunde i alla fall följa det syriska flyget när det gick upp för att slå mot PLO-trupperna i Libanon. Vi följde det med stor spänning. Det var en sån egendomlig känsla att veta, att syrierna inte var på väg mot oss utan mot våra fiender, och jag tror att det avspeglade vad vi tänkte allihop då någon på skämt kastade fram att det kanske var en skenmanöver och att de syriska planen plötsligt skulle ändra kurs och försöka ta oss med överraskning. Men vi hade inte blivit överraskade! I alla händelser är det uppenbart, att ju större de s.k. palestiniernas nederlag blir i Libanon, desto närmare kommer vi en fred som säkrar Israels existens. Jag kan inte önska annat än att gerillagrupperna och de s.k. flyktninglägren uttraderas så fullständigt som möjligt.

Jag antar att du i Stockholm fortfarande inte går säker för snöglopp och..."

Men jag tvekade aldrig. I romanens slutscen är det bara timmar tills Arabiska Revolutionsarmén och Judiska Arbetarmilisen ska marschera in och befria Tel Aviv.

(Men för sådant räcker det inte med Facebook, det kräver teori, oändligt tålmod, organisation - klass mot klass. - Befrielsen från gråten snarare stärker än grumlar tänkandet...)

Säg mej var och hur du bor och jag ska säga dej vem du är. Jodå. Men tyvärr (och jag menar det) har jag varken balkong, pelargoner eller någon röd, fluffig morgonrock. Inte heller blommig soffa eller säng med mässingsknoppar och rosa överkast. Men jag bor på Söder tillsammans med Antonia Ax:son Johnson, Sven Lindqvist, Björn Ranelid och Ulf Lundell. På Högbergsgatan strax nedanför det ärevördiga Södra Latin. Sven och jag morsar när vi möts ibland på Götgatan eller Mariatorget, vi har haft att göra med varandra i det förflutna. När jag för

sexton år sedan, efter arton år med barnen i Kärrtorp (med köksfönstret mot Nackaskogen och balkong med blekröd markis på solsidan), flyttade hit berusades jag så av att bo mitt i stan att jag en av de första dagarna stegade avstånden till tunnelbanestationerna Slussen, Mariatorget och Medborgarplatsen; det var inte mer (om jag minns rätt) än trehundra-tjugofem steg till någon av dem. Huset, med femtio smålägenheter, ägdes förr av kyrkan, och jag bor fyra trappor upp i en etta på trettiofyra kvadratmeter med utsikt över Fatbursparken, mot Bofills båge, Södertorn och före detta Skatteskrapan. Parken var en gång en sjö, sedan blev det Södra station, nu står där höga popplar och körsbärsträden blommar - och sedan ett par år, rakt nedanför fönstren, har jag en provisorisk järnvägstunnel och en stor grop där man gräver, borrar och gjuter för den blivande Citybanan. Vid sidan om gropen står för övrigt Walleniusrederiernas vita, pampiga (ny-)bygge med en stiliserad kommandobrygga och tre flaggstänger eller master på taket; varje dag kollar jag på flaggorna om det blåser och varifrån. Krogar, caféer och butiker åt alla håll, sommarkvällar hör jag bruset från de stora ölserveringarna på Medborgarplatsen, Götgatan som nyss var en av de billigaste gatorna i Monopol har blivit som Ströget. Ut i detta vimmel går Alice med sina sminkade ögon, sitt utslagna hår och sin fylliga kropp. Här är min bostad, min skrivarlya och mitt gömställe (utan minsta insyn), här bor min älskling Annabelle de flesta av våra helger (annars bor hon sedan snart sextio år i Traneberg, med balkong och sovrum men utan pelargoner). Jag är bra på att trivas. En stadig säng, några sprängfyllda bokhyllor, ett digitalpiano, en mindre plattTV med dvd- och videospelare, ett stort, gammaldags fällbord där jag mestadels sitter och skriver och som mest har haft tio personer på middag. Ett tjugotal tavlor eller bilder på väggarna, ett ungdomsfoto av Annabelle (sådan hon såg ut när hon gick på Nalen, Vinterpalatset eller La Visite och dansade), ett par affischer från 70-talet, akvareller eller målningar utförda av min far, mina barn och några av de kvinnor jag levat med - och bland annat också en inramad, avskuren bit av en grånad trädgren, ett "objet trouvé", som för mej symboliserar (eller är) en kapad manslem. I köket ett runt bord där Annabelle och jag oftast äter och umgås och där jag skriver om morgnarna när hon sover. Och, för mej viktigt även i detta liv, blommar i fönstren - kristi törnekrona, ormbunke, en ampel med en murgröna som klättrar kring köksfönstret, alla väl omskötta och frodiga. Badrum med dusch, hall med speglar och ett linneskåp, klädskåp med byrå, lådor med manuskript, hyllor med "Den försvunna diamanten", Alfapet, schack, Memory, "Risk", "Yatzy", vinter skor, julljusstake, etc, etc - och där i klädskåpet finns knappast längre plats för några manskläder för alla kjolar och jumprar.

Annabelle har slitit som kontorist och ensamstående mamma men jag har pinsamt nog nästan lika mycket i pension som hon. Vi träffades på Skansen för (nu snart) nio år sedan, på "Galejan" där Leif Kronlunds orkester spelade precis som när vi var unga. Hennes barn är nu sextiotre och sextioett; jag började sent så mina är bara fyrtiotvå, trettiosex och trettioett. De har alla rätt sej bra.

I mitt testamente har jag skrivit att jag vill ligga i en pappkista och åka in i elden som Alice - medan Lena Nyman sjunger "Ta ett bloss för moster Lily". Men jag vill inte dö före Annabelle och lämna henne ensam.

På ett vackert fat (från Sri Lanka) framför mej på bordet sitter en liten tomteflicka som är hon, en statyett i lera av en stadig dam som kanske är jag, en av havet fint utmejslad rot som vi för en del år sedan hittade på stranden vid det nedlagda bruket i Herräng, en liten blinkande pingvin som jag brukade ha vid min säng i tonåren, ett (ännu mindre) sten- eller lerhuvud (kanske äkta antikt) som jag för femtio år sedan köpte i ruinstaden Harappa vid Indus, ett tibetanskt mässingssigill inköpt i Nepal (och som kom till användning då barnen och jag lackade julklappar), en lustig sten från stranden av Genesaret, ett "pipihuvud" (tror jag att det är) från Damaskus, en "svartsmurf" som mina döttrar brukade leka med, och en vit snigel med svarta prickar som min son gjort på dagis. Det hör till det jag skulle försöka få med mej om det började brinna.

Plötsligt, mellan de höga konserverhyllorna på Coop, står han där någon meter ifrån mej och säger eller viskar "Vad söt du är !" ... en stor, tung karl i femtioårsåldern med öppen skjorta och guldlänk; men han ler mjukt. Jag drar spontant i koftan för att skyla barmen och ler obetänksamt tacksamt tillbaka innan jag måste vända mej bort och göra honom besviken - och i nästa ögonblick är han försvunnen.

Säkert 1.90 lång, gråsprängt hår på bröstet, tjurnacke, bred... men med en blick på mej som om jag var den vackraste blomman.

Och den förskräckande tanken på vad han skulle vilja göra med mej.

Ändå en glädje, upphetsning, tacksamhet.

Och tio minuter senare - dessa sammanträffanden! - på väg hem genom parken möter jag en kvinna i niqab, helt svart med bara en tunn springa för ögonen. Båda slår vi av på takten, stirrar på varandra, är nära att stanna, fortsätter förbi varandra (hon i riktning mot moskén på andra sidan Medborgarplatsen). - Vände hon sej om för att också se mej bakifrån, hon som sannolikt aldrig sett en sådan som mej i verkligheten? Jag vände mej inte, för hennes skull.

Inte skulle hon kunna föreställa sej att jag känner en släktskap med kvinnor som här i Europa "frivilligt" klär sej i niqab eller burka och aldrig visar ansikte och kropp i offentliga sammanhang. Jag tänker mej frivilligt med ungefär samma innebörd som mitt beroende av min kvinnokropp. Utifrån kan de förstås inte utskiljas från dem som av fäder, mödrar, bröder, etc är tvingade till osynlighet, de blir automatiskt betraktade som förslavade, efterblivna och frånstötande - men det måste ju vara just det som är meningen..!

I en TV-intervju hörde jag en av dem säga att beslöjningen inger henne "en andlig, euforisk känsla" och jag tänker återigen på Helga när hon klätt om till hora och kastar en sista blick i spegeln innan hon går ut. Som jag...

I samma program satt en professor i islamologi och uttalade sej om "det höga pris" de kvinnor betalar som går i burka eller niqab. Isoleringen, omgivningens oförståelse och avståndstagande, svinaktiga skratt och repliker... att nästan aldrig vara välkommen någonstans,, ingen som sätter sej bredvid en på tunnelbanan eller bussen...

Men det är ju just det priset "vi" vill betala! Det är det priset, den avskiljningen, den förnedringen, den fångenskapen - den förnekelsen från vår sida! - som skapar euforin (minst lika stark hos Helga och mej fast vi kanske inte precis skulle kalla den "andlig").

Fast hon där i parken var kanske så långt ifrån ett "vi" att hon bara såg ett monster, en sodomit, en sådan som enligt uråldrig, religiös tradition ska begravas levande under en mur.

Lever ännu Umm Farida, hon som lärde barnen dansa? Hon som, tioårig, hade sett sina farföräldrar slaktas som djur när sionisterna erövrade Acka; hon som hade jagats utefter vägarna och hamnat i Nabatiyeh, där hennes familj först bott i tält och sedan i lerhus med tak av korrugerad plåt; hon som sett sin far, sin farbror och två av sina bröder massakreras då det israeliska flyget jämnade Nabatiyeh med marken; hon som med sin man och sina sex barn hade hamnat i Tel ez-Zaatar där hon själv, mannen och de vuxna barnen anslutit sej till motståndsrörelsen; hon som hade förlorat två söner i strid i det ockuperade landet; hon som förlorat sin man, två döttrar och en son då falangisterna belägrade och intog Tel ez-Zaatar; hon som med sin överlevande dotter Fadwa hade hamnat i Damour, där jag träffade henne sista gången då hon satt vid väggkanten och sålde apelsiner som hon stulit från en odling ägd av en falangistledare. - Sedan hade den israeliska armen kommit och utplånat Damour.

Var det för att försöka binda ihop de sista trasorna av livskänslan som Nelly Sachs skrev: ”Jehudi är född där, Natel är född där, Taubel är född där. - Där ekar ännu deras skrik, där virvlar ännu Taubels dans. - Mikael har gett mig ett par skor, därför att jord från graven trängde in i de gamla, Jehudis stoft, Taubels stoft, Natels stoft. Det är rabbi Sassows skor, det är zaddik-skor, frälsningsskor, heliga dansskor. I dem är Taubels dans”?

I Tel ez-Zaatar såg jag Umm Farida leda förskolebarnen i dans, såg henne skratta, snurra, klappa händerna, såg ömheten i hennes blickar, såg livet, mjukheten, lättheten i hennes tunga kropp. Då hade redan hennes två äldsta söner stupat i Palestina.

Det finns de som säger att vi måste ta lärdom av Förintelsen. Ja, låt oss göra det. Det är bara det att de som ropar det högst och oftast är just de som själva ingenting vill lära.

Och liksom Helga blev jag tvungen att fylla det svarta hålet med *någonting*.

Vad är din sanning?

Kvällen börjar nalkas, men solen står fortfarande högt över ekarnas kronor. Dina fötter smeks av det friska gräset, till din näsa når växlande dofterna av buxbom och syren.

Du hejdar dig och griper flickan om axlarna, ni står stilla mittemot varandra i era vita fotsida klädnader och ser in i varandras ögon,

- Min sanning?

Kanske passerar ett leende över hennes ögon och läppar, kanske nickar hon för att bekräfta att du uppfattat frågan rätt. Fasaner ropar i ekskogen.

Dina händer glider ner längs hennes armar tills du kan fläta samman dina fingrar med hennes.

Du öppnar munnen, men orden dröjer. Hennes läppar skils åt, kanske förvåntansfullt.

- Min sanning är att jag älskar dig, säger du.

Innan uttrycket i hennes ansikte hunnit förändras av dina ord gör hon sig lös från dig och springer med en älvas lätthet över gräset.

Du ropar inte, du viskar:

- Sigyn!

För sent ser du faran, för sent för att du ska ha en möjlighet att hinna upp henne.

- Vänta, viskar du då du ser henne försvinna in genom öppningen till den höga, grönskande labyrinten.

Då du till slut börjar röra dig fastnar din klädnad i buxbomshäcken, det tunna vita tyget rivs itu och du faller. Du är snabbt uppe igen, naken, och ser hjälplöst ditt guldhalsband och pärlorna från ditt sönderslitna skärp glittra i gräset. Du springer mot labyrinten medan din ena hand fåfängt sträcker sig bakåt mot guldets och pärlornas

Du står vid det första vägskalet i labyrinten då du hör hennes röst: - Jag frågade efter din sanning. Din sanning!

Med hjälp av ljudet försöker du avgöra vilken av de båda vägarna du ska ta. För att få henne att säga någonting mera säger du:

- Ja, jag sa ju den! Jag älskar dig!

Hon måste vara alldeles intill dig, för du hör henne snyfta.

- Om du verkligen älskade mig skulle du säga mig den.

Du inbillar dig att du kan avgöra varifrån hennes röst kommer och du rusar iväg genom labyrinten. Ingenting hör du, ingenting ser du annat än din egen andhämtning och reflexerna från de blanka mörkgröna bladen. De beslut du fattar i olika valsituationer fattas snarare av din kroppens tyngd och rörelse än av din hjärna.

I en återvändsgränd rusar du rakt in i den gröna häcken och skriker av smärta då grenar och kvistar river sönder din nakna hud. Nersjunken på marken betraktar du risporna och de små rännilarna av blod.

- Sigyn, viskar du, Sigyn, du är min sanning.

Och hon står framför dig, du ser hennes blick växla från sorg till ömhet och hon böjer sig över dig och kysser din panna, smeker dina sår med en bit tyg från sin klädnad. Med armen kring din midja och din arm kring sina skuldror för hon dig ut i solskenet. Ni dricker från en springbrunn, framåtlutade mot det klara friska vattnet som strilar ur näbbarna på gyllene svanor.

Lutad intill dig låter hon sina blickar vandra över gräset bort mot den glittrande havsviken, mot lusthuset i skogsbrynet, och hon andas djupt.

- Här finns bara vi, säger hon.

Du nickar. Så lyfter du din hand och smeker över hennes huvud. - Det är just det, säger du. Här finns bara vi.

Hon lyfter huvudet från din axel och vänder sitt ansikte mot dig. - Vad menar du? frågar hon.

- Här finns bara vi. Här är min sanning att jag älskar dig. Här kan inte finnas...

Du hejdar dig. Du ser bevekande in i hennes ögon, men ser att hon kräver att du ska fortsätta att tala.

- Min sanning, fortsätter du, min grundläggande sanning står i en sådan total motsättning till det vi nu upplever, att det här kommer att upplösas och förvandlas till en dröm i det ögonblick jag försöker uttala den.

För ett ögonblick är hennes ansikte frågande, så för hon långsamt handen över din kind och ser allvarligt mot dina ögon.

- Min kärlek till dig kan inte nöja sig med den sanning som bara gäller oss, den måste också känna den grundläggande sanningen. Häftigt drar du henne intill dig och håller henne hårt i dina armar.

(Detta är ett pussel.)

En sida av min sanning är att jag älskar poeter som Rimbaud, Ezra Pound och Tomas Tranströmer men aldrig pratat med någon om dem, aldrig sökt mej till någon med vilken det skulle vara möjligt. Det har hänt att jag hört andra tala om dem men jag förstår inte vad de säger. Så jag har behållit mina läsoplevelser för mej själv - bortsett från att jag ibland ger bort en bok i present (utan att sedan våga föra den på tal).

Somliga böcker har jag älskat att läsa högt för mina barn, och emellanåt för barnbarnen, och Annabelle och jag har nästan alltid en högläsningbok på gång. Men dikter tycks jag inte förstå mej på, inte ens dem som jag tycker om. Tranströmers "Resans formler" till exempel. Den som börjar "Ett sorl av röster efter plöjaren".

Ibland prenumererar jag på någon dagstidning. Förr var det Dagens Nyheter när sådana som Bengt Holmqvist och Horace Engdahl skrev där, nu blir det Svenska Dagbladet för en och annan understreckare. Jag begriper inte allt men jag får tankar. På sistone har jag bland annat rivit ut två artiklar av Kristoffer Leandoer. I den ena, om den franska författaren Chloé Delaume, har jag strukit för två passager:

"... utmaningen är att återskapa den egna skuggan, att teckna av den egna skuggan på stenen efter Hiroshima. Ett konstnärligt arbete snarare än ett dokumentärt: jaget är något som måste återskapas."

Och om hennes senaste roman, "Une femme avec personne de-dans", "En kvinna med ingen i":

"Titeln... är rentav ett citat från debutboken, där det talas om det universella behovet av kvinnor med ingen i, kvinnor utan personlighet, kvinnor som kan låta sig fyllas."

I den andra artikeln av Leandoer skriver han om fransk-vietnamesiskan Linda Lé som hävdar att "All litteratur är exillitteratur". Hon "återvänder alltid till exilen som tema: i hennes interna rättssystem är den skuld och straff på samma gång. Den yttre plågan - döden, blindheten som i "Les aubes", tortyren som i "Cronos" - kommer alltid som en befrielse eftersom den rättfärdigar och befriar från skuld".

"Cronos" med det fascistoida samhället Zaroffcity påminner om Karin Boyes "Kallocain":

"Den totalitära stämningen i Zaroffcity är naturligtvis en överdrift, men inte värre än att den känns igen av de människor vilkas åsikter gjort att de ådragit sig statsapparatusens intresse. Samtidigt är vi - enligt Lé - i maskopi med dem som förtrycker oss: all litteratur, säger hon i "Le complexe de Caliban", strävar efter att tillintetgöra jaget. Yogin och kommissarien visar sig vara på väg mot samma mål."

Efter Hiroshima, efter förintelserna. Men varför bara kvinnor, inte "människor med ingen i"? Och är det jag skriver också "exillitteratur" - som går ut på att "tillintetgöra jaget"?

I min förra bok skrev jag:,

"Jag var tjugoett och fortfarande Ingen (vilket i sej var mycket behagligt) då jag i en frisersalong fastnade inför ett foto i tidningen "Se": en fot och en hand upphängda i ett rep ovanför en vit mur. Rubriken var "Så straffas en tjuv". Lika lite som inför de utlämnade, nakna kvinnorna vid massgraven kunde jag värja mej. I fasa blev jag den stympade pojken eller mannen, han som nyss varit människa och nu bara kunde existera som ett tiggande, stinkande kräldjur - och i skrällen fanns samma djupa, skambelagda upphetsning eller lockelse."

Det handlade väl om Ingen som steg för steg började bli Någon - som började "fyllas"? - Är det då verkligen så att jag genast, så fort jag upptäckte eller anade det, började skriva för att hejda respektive förstöra den jag var på väg att bli, den jag blev?

Ja kanske. Det skulle väl stämma med min patetiska - "judiska" - överkänslighet, den som jag för ett kvartssekel sedan skrev en hel bok om - den som Sheila syftade på när hon skrev att "du måste slita ut ditt hjärta, du måste skrapa ur din hjärna tills kraniet ligger bart, du måste fläka av din hud, rycka ut dina blodådror, du måste skära bort varje liten nervtråd" för att bli av med den, med henne - med mej själv... Detta som får mej att känna släktskap med Cordelia eller Primo Levi därför att det inte fanns eller syntes från början - Cordelia som var en katolsk liten flicka, Levi en italiensk partisan tills de tvingades bära judestjärnan och fördes till Auschwitz; som så många andra som var tyskar, fransmän, ungrare, norrmän, etc tills de blev utgallrade som kreatur... detta som absurt nog skulle kunna kallas (ett bakvänt?) storhetsvansinne hos mej

för att jag har mage att identifiera mej med dem... när jag i min lilla skam utvecklades till någon/något jag på en gång ville och inte ville bli... och nu Alice som stigit ut ur mina romaner för att - slutgiltigt? i ett sista uppror? - förstöra bilden av mej själv...

Jag som i den roman jag skrev efter Sabra och Chatila förnedrade och tog livet av mitt alter ego och i den fullbordade vällusten över detta trodde, ville tro att det var min sista bok - tills jag fyra år senare tvingat mej tillbaka till Palestina/Israel och träffat kamrater i Nablus, Jenin, Umm el-Fahm och Deheisheh, klättrat upp på taket och spanat in i Chagalls förfallna synagoga i Safad (som om jag ville titta ner i min fars svikna drömmar), mött Cordelia på Ben Yehuda i Jerusalem och haft det nattliga samtalet med den vackra transvestiten på mitt hotell (och jag undrar hur hon ser ut idag?) - och plötsligt sitter jag där ändå i en ny roman, en text där Cordelia är en av huvudpersonerna, där jag vågar jämföra mitt judiska jag med hennes och skriver att när vi möts där på Café Liber...

“... vet jag att skillnaden mellan oss är att medan hon i sitt uppbrott sökte sej hem, och kom hem, var mitt uppbrott revoltörens, upprorsmakarens; den andra judiska varianten. Judiska döttrar och söner gör på det ena sättet - eller på det andra. Valet finns aldrig, erfarenheten och tecknen som klottrats i huden är obevekliga. Det blir som det blir och kan aldrig bli tvärtom.

Upprorsmakaren som ligger före eller utanför sin tid är dömd att irra, fången i sin kluvenhet, i ett landskap som inte står i överensstämmelse med hans inre bilder. Han möter kvinnor, men han kan inte stanna. Han sätter barn till världen men han har inget folk att skänka dem till och han får inte stanna. I hans hud bränner legenden, om en utstött ande som irrar från port till port, från stad till stad. Så plötsligt stannar den utstötte och förmår inte längre. Då ser han framför sej en gammal man som frågar honom: Varför står du här? Och han svarar: Jag förmår inte gå vidare. Då säger den gamle: Det var illa. Ty om du dröjer kvar här, om du inte fortsätter att gå, kan du förlora andens liv, och då blir du kvar på denna plats som en stum sten.

Fullklottrad går han. Upproret lämnar honom aldrig. Men han vet att han också söker någonting annat, för han har en gång funnit det, hållit det i sin hand och förlorat det:

‘Fuktiga gula höstlöv, ännu glesa. Vinglande nötskrikor. Du går bredvid mej i grova skor, med håret uppsatt. Vägens spår förenas med en sträng av gräs. Häxringar av flugsvamp i aspsnåren. De sista hallonen. Du går bredvid mej, du går bakom mej, framför mej, du går bredvid mej. Din kvinnokropp innesluten i kofta, jacka, styva byxor. Jag går bredvid dej.’”

Inte en gång, många, många gånger. Och det måste till fler böcker, alla skrivna i samma hänförda förstörelselusta. Bilden som måste krossas, jaget tillintetgöras.

Men i den första sommarvärmens gör min älskade Annabelle och jag en promenad i Lilljansskogen. En märklig syn - en gråsprängd, prydlig liten dam hand i hand med en storvuxen, barmig transvestit i halvt genomskinlig blus.

Hon har aldrig tvekat att dela min skam.

VI

Äntligen står min älskade åter inför mej i septemberskogen. Glasögon vindtygsjacka rostbrun tröja plastpåse med kantareller och Karl Johan. Blek sol i stråk mellan trädstammarna över den håriga mossan blänkande lingonris skymmer de svarta hålen under stenar och rötter. Vi har höga stövlar till skydd mot ormarna och de underjordiska. Jag kysser hennes styva potatisnäsa våra bröst stryker sej mot varandra som siamesiska katter våra blickar drunknar i den andras ögon. Och min stackars älskade tunga Alice rycker till drar in andan häftigt står hjälplöst orörlig med svamppåsen i handen då jag drar ner hennes byxor mot knäna. De höga lysande vita underbyxorna spänner över hennes stora mage jag ser och hon vet att jag ser hennes blygdläppar tränga fram genom grenen av mjuk bomull. Sakta varligt trevar mina fingrar i springan. Sakta varligt. Hon andas djupt blygs hennes blick irrar möter min irrar på nytt bland träden och buskarna. Ingenting kan hon göra för att hindra blygdläpparna att svälla ingenting kan hon göra för att hindra mina fingrar att behärska och blottlägga hennes själ. Solfläckar på hennes bleka lår svamppåsen hänger tungt vid de nerdragna byxorna. Hennes blick irrar hon vet att de underjordiska och skogens alla ögon ser den feta 57-åriga Alice Marianne Lidforss stå där ohjälpligt avslöjad blottad i sin kåthet mina ögons och fingertopparns fånge. Hon vet att hon aldrig kommer undan.

(Svart står vattnet i rotvändornas hållrum laven dryper från de förvridna tallarna överallt blodslemmiga exkrementbruna svampdjur som växer sej in i förruttnelsen. Genom det ångande gräset skymtar stigens djupa springa.)

Du möter henne kanske i septemberskogen där hon går med sin gröna plastpåse sina tjocka glasögon och

blicken oavvänt sökande bland mossor och kvistar. Grågrön vindtygsjacka tunga hängbröst under den bruna tröjan grå manchesterbyxor kring den stinna underkroppen gröna gummistövlar. Osminkad det tunna rödblonda håret slätt över den breda pannan det lite fyrkantiga huvudet. Den trubbiga tantnäsan lite röd i gipen mellan ögonglasen. (För inte längesen var hon ungdomlig och vacker med en "pikant" ungflicksnäsa!) Hon rör sej tryggt tungt på den fuktiga marken bland lingonris harsyra och räsvans kliver över kullfallna granar tränger beslutsamt genom aspsnåren. Hennes kraftiga armar och händer för hemvant undan spretande grenar. Men ibland skymtar ett silverblankt örhänge under det glesa håret.

Min vän det gäller att vara en seende att göra sej seende! Visst är hon en tant med en tants kropp ganska överviktig lite ryggsmärtor lite nedsatt syn döv på ena örat. Jämt talar hon på tanters vis om att banta och gå på kvällsgymnastik. Visst är hon en tant med en tants själ en sån själ som i juli-augusti ständigt tänker på blåbär hallon och lingon och i september ständigt på svamp. En själ som uppfylls av drömmen om stora glasburkar med torkade kantareller och rödgul trumpetsvamp. Bär och svamp är ju själva essensen i en tants sensommarsjäl! Javisst där hon går omkring med sin plastpåse är hon i själva verket bara en av tusentals tiotusentals svampplockande tanter i olika färger och former som ingår lika självklart i naturen som rödblanka kremlor oformliga fårtickor gulbandade spindelskivlingar eller uppsvällda soppar. - Men vi är inte kremlor eller soppar! Alla har vi liksom Alice Lidforss en doftande kvinnosjäl i svampplockarbyxorna.

Trodde du kanske att lite övervikt gummistövlar och kantarelldrömmar kunde få den att försvinna?

Du möter henne kanske men du ser henne inte. Bara skogen jag och

de underjordiska kan se henne bara vi känner hennes ansikte som det verkligen är bara vi kan se rakt igenom den putande vindtygsjackan och den rostbruna tröjan och urskilja de mörka urtidsveckan kring hennes bröstvårter bara vi kan se hennes djupa fuktiga springor och hål rakt igenom byxornas utspända sammet. Du - stackare! - har mött henne och glömt henne i samma ögonblick. Jag tar henne vid handen och drar henne ner mot sankmarkerna de bubblande gölarna den vattenstinna mossan och det glittrande dunklet. Där inför de underjordiskas gula ögon ställer jag henne med tröja och jacka uppkavlade till armhålorna byxorna och de doftande trosorna nerhasade till stövelskaften. Där står hon fet flammig stinn inför våra ögon och hon kvider.

(Hon är skogen där jag gått vilse där jag alltid längtat att gå vilse. Jag är skogen mina bröst hänger tunga under jumpern när jag trevar i den fuktiga mossan. Byxorna stramar om min uppsvällda kvinnostjärt som stinker av längtan.)